

VAKOK VILÁGA

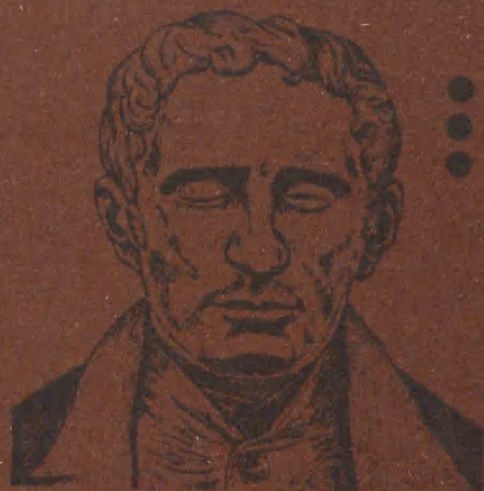
IAR

A VAKOK ÉS GYENGÉNLATOK
ORSZAGOS SZÖVETSEGENEK
FOLYOIRATA

ELŐFIZETHETŐ A
MEGYEI SZERVEKNEL
ÉS

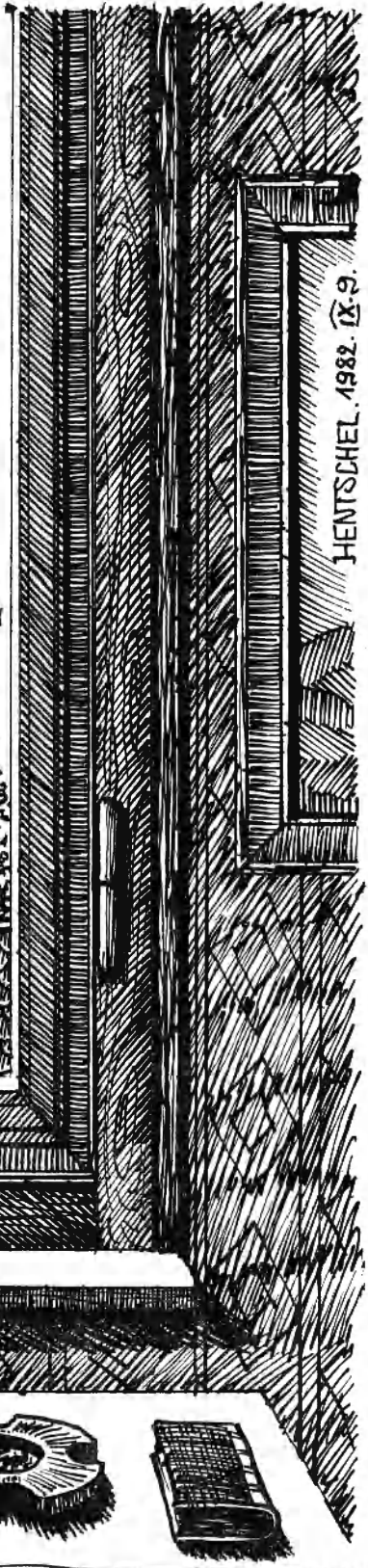
A VAKOK ÉS GYENGÉNLATOK
ORSZAGOS SZÖVETSEGENEK
KIADÓHIVATALANAL:
BUDAPEST XIV., MAJUS 1. ÚT 47.
TELEFON: 210-440

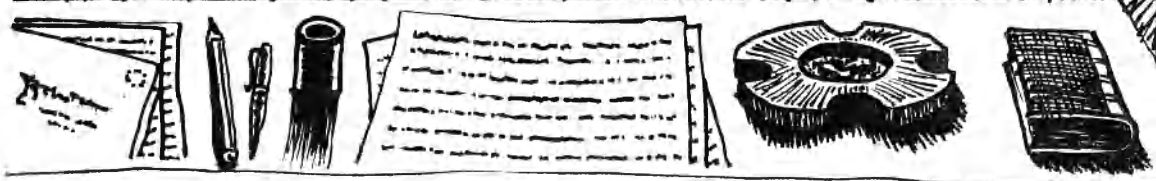
L. Braille

XLIII. évfolyam
1982 * 10 szám

HENTSCHEL, 1982. IX-9.

M. CSERNUSOV

JALTA NEM VITA TÁRGYA!

(Megjelent a *Nemzetközi Szemle* c. folyóirat 1982. 7—8. számában.)

Nyugtalan időkben emlékezik meg a világ a Győzelem napjának 37. évfordulójáról. A zord nemzetközi légkör tartósan bizonyult. Agresszív imperialista körök háborús hisztériát szítanak, fokozzák a fegyverkezést, és a katonai egyensúlyt a Szovjetunió, a szocialista országok és a világ biztonsága ellenére, a saját előnyükre akarják felborítani. De, ugyanakkor egy világ-méretű háborúellenes, antinukleáris mozgalom bontakozik ki, amely céljait és lendületét tekintve egyre növekszik. És a II. világháború győzelmének évfordulója az élet diadalát jelképezi a halál felett, a józanság felülekerekedését az örültségen, és arra figyelmeztet, hogy a háborús uszítók mesterkedéseivel szemben éberségre van szükség. A békéért túl súlyos árat kell fizetnünk.

A szovjet nép küzdelme a fasiszta tengelyhatalmak ellen vereséget mért az agresszorokra. A győztesek táborában, a Szovjetunió és az Egyesült Államok között új erőegyensúly alakult ki. Ez a háború legfőbb eredménye. A szocialista és a kapitalista világ között létrejött katonai—stratégiai egyensúly tényleges alapvető, korszakalkotó jelentőségű és elrettentő erejű az imperializmus agresszív szándékaival szemben. Az egyensúly felborításához fűzött remények kudarcra vannak ítélve, ezt a tanulságot meg kell szívlelniük mindazoknak, akik terveket kovácsolnak a világ egyensúlyának felborítására. A II. világháború befejezése óta eltelt 37 év alatt ez az egyensúly mindig ingerlő volt a Nyugat számára. Az 1945. májusi győzelem napja óta, az Egyesült Államok által vezetett nemzetközi reakció számos úton-módon kísérelt meg nyomást gyakorolni a szocializmus-

ra — politikai és katonai zsarolás, gazdasági blokádnak, és a szocializmus belső „fellazítása” útján. Erőfeszítéseket tesznek, hogy megfélemlítsenek minket, és gazdasági életünket fegyverkezési versennyel merítsék ki. Az imperializmus, agresszív céljainak igazolására a mítikus „szovjet fenyegetéssel” kísérli a nyugati közvéleményt megfélemlíteni; ezzel állítólagosan az az ország fenyeget, amely a legszörnyűbb háborúban védte meg az emberiséget.

E mítosz fenntartásához durván meghamisítják a történelmet. De senki sem tudja meg nem történné tenni a szovjet nép hozzájárulását a fasiszmus felett aratott győzelemhez.

A Hitler-ellenes koalíció tagjai között — Szovjetunió, USA és Anglia — a háború alatt kialakult együttműködésre sem lehet nem emlékezni. Ennek az együttműködésnek voltak a mérföldkövei azok a konferenciák, amelyeket a három nagyhatalom kormányfői Teheránban, Jaltában és Potsdamban tartottak. „A háborús időszak tapasztalatai bebizonyították” — mondta Leonyid Brezsnyev, — hogy az egymástól eltérő társadalmi rendszerek nem akadályozzák az agresszió elleni összefogást, a békéért és a nemzetközi biztonságért való munkálkodást. A háború alatti években együttműködtünk és mindent elkövettünk, hogy a háborút a lehető legrövidebb idő alatt befejezzük. Jelenleg egy másféle, de éppen olyan fontos, talán bonyolultabb feladatot kell megoldanunk, ki kell alakítani az együttműködést egy másfajta, világméretű katasztrófa megelőzésére.”

A katasztrófa megelőzéséhez közös erőfeszítésre van szükség. A Győzelem napján a világ népei visszaemlékeznek 1945 tavaszára, amikor

ELNÖKSÉGI ÜLÉS

Szövetségünk Központi Elnöksége 1982. augusztus 26-án ülést tartott. Jelen voltak: dr. Bódi István főtítkáár, Csengeri József alelnök, Gerdelics Ferenc, dr. Jáksó László, Kiss Sándor, Kuminka Györgyné, Nagy Ernő, Pinviczky György, dr. Szabó Károly, dr. Szél Lajos, Szermerédi István, dr. Szigeti György elnökségi tagok, Barna Zoltán, lapunk szerkesztője, valamint Seres Gáborné előadó.

Csengeri József alelnök üdvözölte a testület tagjait, ismertette a napirendi pontokat.

Elsőként Forró József, a Somogy megyei Szervezet titkára adott beszámolót. Elmondta, hogy a szer-

vezetnek 1300 tagja van, több mint 70 százalékuk idős nyugdíjas. Előterbe került ezért a családlátogatás fontossága, a szociális gondoskodás, amelyet a tanácsok szociálpolitikai csoportjaival, a Vöröskereszt Szervezetekkel és más társadalmi szervezetekkel közösen igyekeznek megoldani. Ügyfélforgalmuk állandóan nő, ügyes-bajos dolgaik elintézésére egyre több tag keresi fel az irodát. Kovács Imréné, a megyei szervezet adminisztrátora nagy odaadással végzi az adminisztrátori munkát. Irodahelyiségük kicsi, ezért a klubélet nem tudott kialakulni. Remélhetőleg a közeljövőben a tanácsi szervek segítségével na-

gyobb helyiséghez jutnak. Az előadó részletesen foglalkozott azzal, hogy a szocialista brigádok nagyon sok segítséget nyújtanak a tagság szociális gondjainak megoldásában, elsőként a kaposvári kórházban dolgozó Madzsar Alíz szocialista brigádtagot emelte ki. A megyében munkára váró sorstárs nincs, huszonketten dolgoznak többnyire telefonkezelőként. Ez a szám alacsonynak látszik, de — mint említettük — a sorstársak között alig vannak fiatalok. A kaposvári kórháznál foglalkoztatott gyógymasszőrökkel nagyon meg vannak elégedve. A szakcsoport felkérésére a a gyógymasszőrök részére fiatal orvosok előadásokat tartanak. Kulturális tevékenységük kielégítő. A Kaposvári Járási Körzet havonta összejöveteleket szervez és falu-

(Folytatás az 1. oldalról.)

az Egyesült Nemzetek pörölycsapásai alatt összeomlott a náci birodalom, és a Vörös Hadsereg eloszlatta az Európát beburkoló fasiszta éj homályát. A szovjet nép nagyjelentőségű győzelme arra készítette Winston Churchillt, hogy 1945. február 23-án Moszkvába küldött üzenetében ezeket mondja: „A Vörös Hadsereg megalakulásának 27. évfordulóját győzelmek közepette ünnepli meg, ezekkel a győzelmekkel kivívta szövetségesei feltétlen elismerését, és megpecsételte a német militarizmus pusztulását. A jövő nemzedékei éppen olyan feltétel nélküli elismeréssel adóznak majd a Vörös Hadseregnek, mint mi, akik e büszke teljesítmények tanúi voltunk.”

Ezek a győzelmek a három nagyhatalom közötti együttműködés erősödésében fejeződtek ki, és azokban a nagy jelentőségű nemzetközi egyezményekben fogalmazódtak meg, amelyek utat nyitottak az emberiség jövője felé.

1945 februárjában, Jaltában a történelmi Krími Konferencián találkozott a szovjet kormányfő, Josif Sztálin, Franklin D. Roosevelt amerikai elnök és Winston Churchill brit miniszterelnök. A Jaltában elfogadott határozatok a háború vége felé, a Hitler-ellenes koalícióban belül

kialakult tényleges erőviszonyok megvalósulását tükrözték mind Washingtonban, mind Londonban. Roosevelt és Churchill réalpolitikuskok lévén, tudatában voltak annak, hogy az agresszorok megsemmisítése után a Szovjetunióval való további együttműködés hozhatja meg Európa és az egész világ tartós békéjét. A három nagyhatalom vezetője ezért nem a befolyási övezeteket vitatta meg, hanem azt, hogy hogyan lehet a ténylegesen megoszthatatlan békét megteremteni. Ez az eszme hatotta át a Krími Konferencia tanácskozásait összegző dokumentumokat.

Roosevelt elnök az Egyesült Államokba való visszatérése után kijelentette a Kongresszusban, hogy szilárd meggyőződése, „hogy jó kezdő lépéseket tettünk egy békés világ felé vezető úton... Úgy hiszem, a Jaltai Konferencia fordulópont volt mind történelmünkben, mind a világ történelmében.” Hasonló véleményt hangoztatott Churchill az angol Parlamentben. Tehát az események résztvevői és a kortársak a Jaltai Konferenciát, mint az egymástól eltérő társadalmi és gazdasági rendszerű országok közötti együttműködés lehetőségének és parancsoló szükségességének alapvető bizonyosságát fogták fel.

(folytatjuk)

Megyei szervezeteink életéből

gyűléseket tart, melyekre a sorstársak közül sokan elmennek. A siófoki körzetben is sok jó kezdeményezés volt. Megemlítette az előadó az 1981-ben Siófokon tartott kulturális seregszemlét, amely nagyon jól sikerült. Az elnökség megvitatta a részletes beszámolót, elismerően nyilatkozott a megyei szervezetről, amely a szövetségünk által meghirdetett munkaversenyben két ízben is első helyezést ért el. A referátumot az elnökség elfogadta.

A második és harmadik napirendi pont előadója Szemerédi István szakmai csoportvezető volt. Tájékoztatta a testületet arról, hogy ebben az évben a titkári adminisztrátori értekezletet október 27-én szándékoznak megtartani. A napirendet a szakmai csoport összeállította:

1. A szakmai csoport vezetője értekezik a választások eredményeit.

2. Dr. Bódi István főtitkár általános munkaügyi és ügyviteli kérdésekkel foglalkozik.

3. Szövetségünk új főkönyvelője, Kontra Imréné gazdasági kérdésekről tart tájékoztatót.

Szemerédi István előadó ezután előterjesztette azt a körlevéltervezetet, amelyben központunk részére a megyei szervezetektől bekérjük a küldöttközgyűlési beszámolóhoz szükséges adatokat.

A testület a tájékoztatókat elfogadta.

Dr. Bódi István főtitkár néhány bejelentést terjesztett elő. Egyebek között elmondta, hogy elkészült a zenei szakosztály működési szabályzata, elfogadása a jövő év elejére várható.

A zenei szakosztály hangot adott az együttesek utánpótlásával kapcsolatos aggodalmának is. A Központi Elnökség megbízta a főtitkárt, hogy a kérdés megoldásáról tárgyaljon a Vakok Általános Iskolájának és Nevelőotthonának igazgatójával.

A bejelentések után Csengeri József alelnök zárszavával véget ért a tanácskozás.

Szemerédi István

MÚZEUMLÁTOGATÁSOK DEBRECENBEN

1982. június hónapban két múzeumlátogatást szerveztünk a debreceni sorstársak részére. Először 24-én a Medgyessy-ház előtt gyülekeztünk. Egy-egy viharos szellőkés, sok-sok felhő az égen, mégis lelkes kis csoport gyűlt össze. A Déri Múzeum igazgatója Ormosi László és egyik munkatársa Csapóné Tábora Hajnalka fogadott bennünket. Először Medgyessy Ferenc életéről és munkásságáról hallottunk rövid ismertetést. Medgyessy Ferenc 1881-ben született Debrecenben. Édesapja kívánságára orvosi diplomát szerzett. Majd Párizsba ment tanulni, hogy az őt igazán érdeklő szobrászművészet alapjait elsajátítsa. Nagy művésznünk 1958-ban halt meg. Hagyatéka 1977-ben felesége halála után került Debrecenbe. Az első szobornál kicsit tévováztunk. Majd Rózsa Dezső rátette a kezemet egy szoborra, gyere fogdd meg, mondta. Ezután feszélyezettség nélkül tapintással érzékeltük az összes elérhető alkotást. Néhány szobor tapintása után örömmel ismertük fel annak alakját és anyagát. Az állatfiguráknál együtt örült velünk a tárlatvezető, mikor felismertük azokat. Nagy élmény volt számunkra, hogy tapintás útján ismerhettük meg szobrászművésznünk remek alkotásait.

30-án a Debreceni Postamúzeumba látogattunk el. A Postaigazgatóságon Borbély Tamásné könyvtáros fogadott bennünket. Bevezetőül elmondta, hogy a múzeumot 1980-ban hozták létre. Az intézmény alapítását lehetővé tette az, hogy dr. Soó Rezső professzor a városra hagyományozta Magyarország legnagyobb magán-bélyeggyűjteményét. A professzor botanikus volt. Ezért az első kiállítás az Orhideák bélyegen címet kapta. Akik láttak közülünk, azok

A világ híres szobrai bélyegen című kiállításban gyönyörködhetnek. Az őszi nyílik meg A környezetvédelem bélyegen című tárlat. Akik nem láttak, azoknak is jutott az élményből, ők tapintás útján különböző tárgyakat ismerhettek meg: postaládákat, postás egyenruhákat és használati eszközöket, valamint egy dugós rendszerű telefonközpontot.

Mindkét látogatás végén köszönetet mondtunk a múzeumok illetékeseknek, hogy lehetővé tették számunkra a nagy élményt nyújtó ilyen jelegű múzeumlátogatást, hiszen vak és gyengénlátó emberek számára nagyon fontos a kiállított tárgyak tapintással való érzékelése.

Bereznai Istvánné

BARÁTI TALÁLKOZÓ ÉRDEN

Az Érdi Alkörzet Milton klubja 1982. június 26-án baráti találkozót rendezett a városban élő sorstársak részére, amelyre meghívta szövetségünk Tolna megyei szervezetének kultúracsoportját és Budapestről a Landini együttest.

A rendezvény az egyik helyi étteremben közös ebédrel kezdődött. A házigazda szerepét a Milton klub töltötte be. Ebéd után a Tolna megye különböző részeiről érkezett vendégek a Művelődési Központ színháztermével ismerkedtek. A közös műsor este kezdődött, amelynek első részében a vendégek szerepeltek. Kiemelkedő sikert ért el Nagy Györgyné, szövetségünk Tolna megyei szervezetének titkára, szépen énekelt nótáival. Nagy tapsot váltott ki a steier citerán játszó Kránczler József és felesége, akik német népdalokat adtak elő. Benkő Pál sorstárs csodálatos zongora já-

tékával ragadta magával a közön-
séget. A tolnaiak további szereplői
is minden elismerést megérdemel-
nek, hiszen a siker nem kis mér-
tékben rajtuk is múlt. A követke-
ző részben a Landini együttes re-
neszansz muzsikát szólaltatott meg.
Az együttes szerénységével és mű-
vészi értékű előadásával elbűvülte
a hallgatóságot. Az est egyik leg-
színvonalasabb részét a fiatalokból
álló lelkes muzsikuskok adták.

A második részben a Milton klub
szereplői következtek. A Lövei há-
zaspár számai olyan sikert arattak,
hogy azokat meg kellett ismételni.
Szabó János az érdi alkörzet veze-
tője nótákkal és operettalokkal
szerepelt sikeresen. Dr. Iván Bélá-
nének komoly része volt abban,
hogy az érdeki műsora közönség elé
kerülhetett. Nagy hozzáértéssel ta-
nította be a dalokat és zongorán
kísérte az énekeseket. Kóváriné vi-

rágénekek előadásával remekelt.
Hegyi Ferencné egyre inkább bele-
lendült a konferálásba. Előadás
után a Milton klub asszonyai meg-
vendégelték a szereplőket. A Tolna
megyeiektől nem búcsúztunk el
végleg, mert a találkozó oly benső-
séges volt, hogy meleg barátság
szövődött a két csoport között. A
tolnaiak meghívták a Milton klub
szereplőit vizontlátogatásra. Klub-
bunk a meghívást örömmel elfo-
gadta.

E nagyszerű találkozó szervező-
je és rendezője Szabó János volt,
aki időt és fáradságot nem kímél-
ve dolgozott, hogy a rendezvény si-
keres legyen. Nagyon örültünk a
hosszú, fárasztó utat megtett tol-
naiak szép műsorának. A találkozó
szívélyes baráti légkörben a késő
esti órákban ért véget.

Böloni Mária

(Rovatunkhoz most első ízben ér-
kezett tudósítás Mezőkövesdről,
ezért — sorozatunk hagyományai-
hoz híven — ez alkalommal a szo-
kásosnál hosszabb cikket adunk
közre.)

VAK ÉS GYENGÉNLTÓ EMBEREK ÉRDEKÉBEN MATYÓ FÖLDÖN

Mezőkövesden 1978-ban alakult
meg a Körzeti Csoport. A munka-
tervben meghatározott feladatokat
a központ és a Megyei Szervezet
elnökségének irányelvel alapján ál-
lították össze. Fő cél a város és a
járás területén a vakok és gyen-
génlátók felkutatása, a körzeti cso-
port tagjainak összefogása, szociális
helyzetének állandó figyelemmel
kísérése, a maximális segítségnyúj-
tás.

A feladatokat a vezetőség a kö-
vetkező pontokban foglalta össze:

1. Tagszervezés, a tagdíjfizetés
rendezése.

2. A tag- ill. családlátogatások al-
kalmával felmerülő problémák
megoldása.

3. A tanköteles, fiatalkorú gyen-
génlátók felkutatása és beiskolázá-
suk elősegítése.

4. Oktatási, művelődési feladatok.

5. Aktívahálózat kiépítése a vá-
ros és a járás területén.

6. A kapcsolatok további javítá-
sa: a párt, a tanács, a vöröskereszt,
a HNF szervezeteivel és egyéb in-
tézményekkel.

7. Kapcsolatkeresés szocialista
brigádokkal, munkakollektívákkal.

A felsoroltak nyomán a követke-
ző eredmények születtek:

1. A városban és a járásban gya-
korlatilag valamennyi vak személyt
felkutatottak. A gyengénlátókat —
akikről tudomást szereztek — fel-
keresték. A körzeti csoportnak 119
tagja van. A tagság fele 70 éven fe-
lüli, az átlag életkor 63 év felett
van. A felkutatott vak sorstársakat
felvették szövetségünkbe. A taná-
csok szakigazgatási szervei a szem-
orvos segítségével figyelemmel kí-
sérék a megvakult ill. a gyengén-
látó személyeket. Az 1981-ben meg-
tartott taggyűlés résztvevői egytér-
tettek azzal, hogy az ilyen esemé-
nyeken előre összeszedik a tagdíja-
kat és a Vakok Világa előfizetési
díjait, és így jóval a határidő előtt
elküldik ezeket a megyei szervezet-
nek.

2. Az elmúlt évi taggyűlés óta
200 családot látogattak meg. Ennek
eredményeképpen még 1981-ben
nyolcan, 1982-ben ötvenen kaptak
szociális segélyt, 17 sorstárs pedig
községfejlesztési adókedvezmény-
ben részesült. A tagság körében fel-
mérés folyik abból a célból, hogy
a csoport vezetősége felkereshesse a
sorstársak legutolsó munkahelyét,
megkérve az ottani vezetőket, kí-
sérjék figyelemmel volt, megvakult
dolgozójuk szociális helyzetét és le-
hetőségeikhez képest nyújtsanak
segítséget.

3. A Járási Hivatal művelődési
osztályának jelentése szerint 13
gyengénlátó tanköteles fiatal él a
területen.

4. Eddig négyen sajtótírták el a
pontírás-olvasást, több sorstárs se-
gédesszközöket kapott. Egy fiatal
tagtárs részt vett a hathetes rehabi-
litációs kurzuson és felvették a
gyógymasszór-tanfolyamra. Amíg
1981-ben csak négyen, addig 1982-
ben már ötvenhatan fizettek elő la-
punkra. A tagság oktatási, művelő-
dési feladatainak teljesítéséhez
nagyban hozzájárul a Járási Műve-
lődési Központ azzal, hogy színházi
és egyéb ismeretterjesztő előadá-
sokra ingyenes belépőt bocsát ren-
delkezésre. A Járási Úttörőház
helyiséget ad a taggyűlések és ve-
zetőségi ülések megrendezéséhez

5. A vöröskereszttel közösen, a
járásban már évek óta működik az
aktívahálózat, a városban a közel-
jövőben hívják életre.

6. A csoport kapcsolatai a külön-
böző szervekkel kedvezően alakul-
nak. A Városi Tanács egészségügyi
osztályával a közeljövőben együtt-
működési szerződést kívánnak köt-
ni, ez minden bizonnyal lendületet
ad a további eredményes munká-
nak.

Szeretné a vezetőség elérni, hogy
tagjai az SZTK szakrendeléseken és
a körzeti orvosi rendelőkben soron
kívül bemehessenek az orvoshoz.
Gyümölcsöző együttműködés ala-
kult ki a községi tanácsok szakigaz-
gatási szerveivel, az MSZMP váro-
si, járási bizottságával, a Vöröske-
reszttel, a HNF városi, járási szer-
vezetével a vízművek szocialista

brigádjával, a Kismotor és Gépgyár valamint az Autóvillamossági gyáregység karbantartó szocialista brigádjával, az Építőipari Szövetkezettel, a GELKA szervizzel, a Matyó MGTSZ dolgozóival és több más intézménnyel. (Ezzel a felsorolással tulajdonképpen már a munkaterv 7. pontját is érintettük.)

Az 1982. június 15-én megtartott vezetőségválasztó taggyűlésen a megyei szervezet kultúracsoportja szép sikerrel szerepelt. A vendégek és a megyei szervezet titkára elismeréssel nyilatkoztak a vezetőség eredményes munkájáról.

A körzeti csoport ez úton keres kapcsolatot más szervezeti csoportokkal tapasztalatcsere céljából. A válaszokat sik- vagy pontírásban várják a Borsod megyei Szervezet címére.

Készült: Nagy Károly írásából

HÍREK A MOSONMAGYARÓVÁRI KÖRZETI CSOPORT ÉLETÉBŐL

A Győri Kecs- és Ostyagyár járnassomorjai gyáregységéből a Béke Szocialista brigád patronálja körzeti csoportunkat. Velük ünnepeljük meg évente az öregek napját, az anyák napját. Így történt ez májusban is, amikor kedves műsorral, virágokkal köszöntötték az édesanyákat. A műsor után terített asztal várta az ünnepelteteket.

A brigád tagjai meghívták tagtársainkat egy üzemlátogatásra. Ennek a meghívásnak tettünk eleget június 4-én, amikor 25 sorstársunk utazott el Járnassomorjára, az ottani üzemegység megtekintésére. Nagyon kedves fogadtatásban volt részünk, a brigád tagjain kívül az üzem több vezetője is jelen volt. Rövid ismertetést kaptunk a gyár történetéről, majd a brigád ebéden látott vendégül bennünket. Utána végigjártuk a különböző üzemszektet. Nagy öröm számunkra, hogy tanúi lehettünk az itt folyó termelő munkának. Láthattuk — egyebek között — hogyan gyúrják össze a 30—40 kilogrammos, forró cukortömeget, milyen fárasztó és gondos

munkát igényel az a folyamat, amíg például a Negró cukorka az üzlet pultjára kerül. Megtudhattuk, mi-ből állítják össze a citrompótlót, a sütoport, a pudingport, a különféle sütemény- és tortaporokat. A továbbibban a sósmogyoró szózásának műveletét figyelhettük meg.

A látogatás az üzem tanácstermében baráti beszélgetéssel fejeződött be.

Körzeti csoportunk július 2-án tartotta meg vezetőségválasztó taggyűlését. A Győr-Sopron megyei Szervezet kultúracsoportjának műsora vidám hangulatot varázsolt a terembe. A csoport munkájáról szóló beszámoló a tudósítás szerzője mondta el. Részletesen foglalkozott a járásban élő sorstársak életével, munkájával, a családlátogatásokkal, a tagszervezés eredményeivel, a sorstársak szociális helyzetével, valamint a munkába helyezés gondjaival és a különböző szervezetekkel kialakított gyümölcsöző kapcsolatokkal. A tájékoztató kitért a jövőbeni célokra, tervekre is.

A hozzászólások után következett az új vezetőség megválasztása. A körzeti csoport elnöke ismét Fetti Mária lett. A vezetőség másik két tagja: Németh Mária és Tormási Gyula. Póttag: Berek Zsuzsanna.

(Gratulálunk az újonnan megválasztott vezetőségnek, munkájához sok sikert kívánunk.)

Fetti Mária

KÉTNAPOS KIRÁNDULÁS PÉCSÉN ÉS KÖRNYÉKÉN

A vakok és gyengélátók Csongrád megyei Szervezete 1982. július 10—11-én tartotta meg ez évi első kirándulását. A 45 személyes autóbust, amellyel utaztunk, a Kőolajipari Vállalat díjmentesen biztosította részünkre.

Gyönyörű nyári reggel volt, amikor elindultunk a hosszú útra. Idegenvezetőink, dr. Roziál László és Packelman Jánosné voltak. Mindketten régi ismerőseink, köreinkben

szerepet és megbecsülés övezi őket. Sok-sok kirándulást vezettek már nálunk. Dr. Roziál László útközben tájékoztatott bennünket, hogy merre is járunk, mit láthatunk, milyen történelmi jelentőséggel bír egy-egy város, község. Az első pihenő Baján volt. Majd ezután Mecseknádasdon álltunk meg, ahol megtekintettük a XVI. században épült Szent István kápolnát, amely igen értékes, szép épület. Ebéd után Pécsre érkezünk. Ott először a Hotel Minaretbe, szálláshelyünkre mentünk, elfoglaltuk helyeinket. Esti séta során ismerkedtünk a várossal. A második napon reggeli után városnézés következett. Megnéztük a Székesegyházat, majd a török időkből megmaradt ún. Belvárosi Plébánia templomba mentünk. Ott a plébános fogadott bennünket, köszöntője után a templom történetéről beszélt. Később felmentünk a 191 m magas TV-toronyba, amelynek kilátójából csodálatos szép panoráma tárult elénk. Rövid pihenés után Szigetvárra utaztunk. Először megnéztük a Szigetvári Várat és a Zrínyi szobrot. A vár történelmi szerepéről dr. Roziál László beszélt. A Vármúzeumban részletesen is megismerhettük Zrínyi Miklósnak a „Szigetvári hős”-nek az életét és küzdelmes harcát a törökökkel szemben. Ebből a fiatal városból Abaligetre mentünk, ahol egy kis pihenőt tartottunk. Kirándulásunk következő állomása Szekszárd volt. Ott a Prometheus parkban tettünk egy kis sétát, majd városnézésre indultunk. Szekszádról Baján keresztül utaztunk hazafelé. Sok élménnyel, szép emlékekkel, vidám hangulatban érkezünk Szegedre.

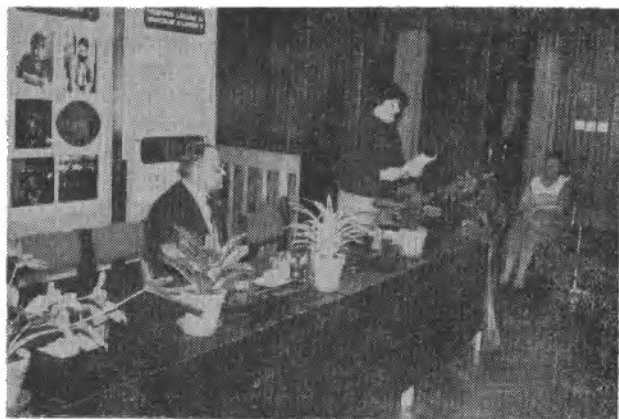
Sikeres kirándulás volt ez a kétnapos utazás. Ezúton is köszönjük Suti Lajosnak a szervezést, az idegenvezetőknél a kiváló kalauzolást, szövetségünk központjának az anyagi támogatást, a kőolajipari vállalatnak a díjmentes autóbust, Némoda Sándor gépkocsivezetőnek a biztonságos közlekedést.

Barna Mihály

A vándor fotokiállítás rendezvénytársorozatának képei

BARCS

Dr. Sári Katalin főorvos megnyitó beszédet mond

A Kisboróka és az általános iskola táncsoportja népi táncokat ad elő

NAGYATÁD

Juhász Sándor, a Nagyatádi Városi Tanács elnökhelyettese megnyitja a nagyatádi kiállítást

A Nagyatádi Általános Iskola tanulójának szavaltát hallgatják a jelen levők.

HÍREK SOMOGY MEGYÉBŐL

Megyei szervezetünk Siófoki Körzeti Csoportja 1982. május 13-án délelőtt aktívaértekezletet tartott Siófokon. Szövetségünk központjából dr. Bódi István főtktár és Daru Gerőné osztályvezető-helyettes; megyei szervezetünk vezetőségének részéről e tudósítás írója a szervezet elnöke, Forró József és Kovács Imréné a szervezet titkára, illetve ügyintézője vett részt az értekezle-

ten. Képviseltette magát a tanácskozáson a városi tanács, a párt- és a Vöröskereszt szervezet. Az értekezletet Daru Gerőné nyitotta meg. Ezután Király Sándorné, a városi pártszervezet titkára tartott politikai beszámolót. Ezt követte dr. Bódi István beszéde, aki a vakok helyzete a világban címmel tartott előadást. Majd Horváth Béla a Siófoki Körzeti Csoport elnöke számolt be a körzetben folyó munkáról. Be-

szélt a gondokról, megemlítette, hogy az aktívák száma csökkent. Bejelentette, hogy irodahelyiséget kapott a Vakok és Látók Baráti Klubja. Utána e sorok írójának előadása következett, aki a siófoki körzeti csoportnak a megyei szervezet életében betöltött szerepéről beszélt. Végezetül felszólalások következtek. Az értekezlet után a résztvevőket ebéddel vendégelték meg az öregek napközi otthonában.

FOTÓKIÁLLÍTÁS SOMOGYBAN

A vakokról szóló kiállítás megyei rendezvénysorozata elsőként Barcson nyílt meg 1982. május 10-én, majd Nagyatádon május 27-én, ezután Kaposvárott június 12-én, végezetül Siófokon július 8-án. A kiállítások megnyitói valamennyi városban megjelentek a helyi tanácsok vezetői és az egészségügyi szervek képviselői. A megnyitókat Siófok kivételével, műsorok követték, amelyekben általános iskolások és amatőr együttesek szerepeltek. A műsorok után ünnepi beszédek hangzottak el, melyeket szövetségünk központjának vezetői és a helyi tanácsok irányítói mondtak el.

A tanácsok vezetői a városok fejlődéséről, központunk képviselői a vakok helyzetéről, életéről szölkáltak. Siófokon dr. Bódi István, szövetségünk főtítkára beszédében köszönetet mondott mindazoknak, akik a kiállítások rendezésében segítettek. A kiállítás egy-egy helyszínen két-három hétig volt látható. A fotókiállítást Somogyban körülbelül háromezren látták.

Csik Lajos

VENDÉGJÁRÁS DEBRECENBEN

Városunkban 1982. július 23-án ismét megnyitotta kapuit a már igen nagy hagyományokkal rendelkező Nyári Egyetem, hogy két héten keresztül otthont adjon a magyar nyelv iránt érdeklődő és azt szerető külföldieknek. Ebben az évben huszonöt nemzet fiai és lányai gyűltek össze, több mint négyszázan, hogy eddigi magyar nyelvtudásukat tovább fejlesszék.

A rendezőség a rendszeres oktatás mellé szép és változatos programról is gondoskodott a résztvevők számára. Így a városnéző séták, a múzeumlátogatások mellett szerepel a programban hortobágyi, tokaji és sárospataki kirándulás is.

A kötött foglalkozások után a hallgatók délutánjai szabadok, pihenéssel, vagy sétálással töltik idejüket, ismerkednek Debrecennel és lakóival. Ez az ismerkedés igazán

jóleső érzéssel tölt el bennünket, helybelieket, mert a külföldiek igen-igen nagy lelkesedéssel nyilatkoznak az itt látottakról. Különösen azt emelik ki, hogy Debrecen szép házai között milyen sok a park, a virág; a Nagyerdőtől pedig egyenesen el vannak bűvölve. De nem kevésbé tetszik nekik a magyarok szívélyessége, vendégszeretete sem. Igazán jól esik hallani azt az őszinte lelkesedést, amivel a magyar vendégbarátságáról beszélnek. Mennyiben tartozik ránk a debreceni Nyári Egyetem külföldi vendégeinek jó véleménye? Nos, annyiban, hogy a dicséretekből a mi intézetünknek is kijutott mégpedig két külföldi sorstárs révén, akik szintén a Nyári Egyetem hallgatói voltak és szabadidejükben felkeresték intézetünket is, hogy megismerkedjenek lakóival, életkörülményeivel, környezetével.

Július 25-én délután egy lengyel sorstárs keresett fel bennünket: Konstany Matusyk, apjával, Roman Chohusitsky tanárral.

K. Matusik sorstárs a Varsó meletti Novi-Laskiban levő főiskolára jár. Érettségi után került oda, és komolyzenei tanulmányokat folytat zongoratan szakon.

A huszonkét éves fiatalembernek remek nyelvérzéke van, mert a magyaron kívül még kilenc nyelven beszél. Ennek megfelelően nagy az érdeklődési köre, mert a zene mellett szereti az irodalmat is.

Édesapja is tud magyarul és így egymást segítve sokkal könnyebben megy a tanulás mindkettőjüknek. Bejárnak a varsói magyar intézetbe, ott jutnak magyar folyóiratokhoz és újságokhoz.

Lengyel barátaink augusztus 1-én meglátogattak bennünket és akkor K. Matusik sokat mesélt a lengyel vakok életéről, tanulási lehetőségeiről. Csak úgy záporoztak a kérdések, mert az ittlakókat roppantul érdekelte, mint élnek a lengyelországi vakok. Részletekbe nem bocsátkozom, mert erről lapunk hasábjain már jelent meg írás, de itt nekünk az „első kézből” kapott tájékoztatás roppant érdekes volt.

A tájékoztató után K. Matusik

verseket mondott magyarul és lengyelül, majd énekelt és zongorázott nekünk. Végezetül közösen elénekeltünk néhány magyar népdalt is. Így töltöttünk el együtt egy kedves, kellemes délutánt lengyel vendégeink társaságában, akik csak felső fokon tudtak nyilatkozni, az itt tapasztalt fogadtatásról.

Meg kell említenem, hogy volt még egy kedves másik látogatónk is, a berlini nyelvész professzor, Klaus Rackebrant a feleségével, aki szintén nyelvész. Ők is a nyári egyetem résztvevői voltak. A tanár úr a finn-ugor nyelvekkel foglalkozik, főleg a magyar nyelvvel, ezt tanítja a berlini Humboldt Egyetemen. Bámulatosan szépen, tisztán, választékosan beszél idegeneknek nehezen megtanulható nyelvünket. Annnyira szépen, hogy mi is sokan tanulhatnánk tőle.

Klaus Rackebrant sorstársunkkal már ismertük egymást, habár személyesen csak most találkoztunk először. Ő azonban rendszeresen olvassa folyóiratainkat és így sok, írásainkból ismert ismerőse van a publikáló szerzők közül, de néhány évvel ezelőtt a tanár úr járt már Budapesten és meglátogatta szövetségünket, sőt részt vett az Irodalmi Szakkör egyik ülésén is.

E sorok írója pedig az elmúlt évben kétszer hallott a Magyar Rádió által készített interjút a magyar nyelv berlini tanárával.

Nagy örömet okozott a személyes ismeretség, annál is inkább, mert a kedves német házaspárnak is nagyon tetszett intézetünk eleganciája és gyönyörű erdei környezete. Mi tagadás, igen jól esett hallani a sok, intézetünk küllemére pazarolt dicséretet.

A két látogatás megmutatta, hogy milyen hasznos egy ilyen nemzetközi rendezvény, mint például a Nyári Egyetem, mert ez kitűnő lehetőség arra, hogy egymást soha nem látott emberek ismerkedjenek, barátságok szövődjenek és erről most éppen a mi nyelvünk ad alkalmat. Milyen szép is lenne ez az élet, ha az emberek gyakrabban találálnának módot az ilyen találkozásokra.

Szonda Klára

TARSSZERVEZET GÖDÖLLŐN

1982. május 21-én délután 4 óra előtt mozgásfogyatékos sorstársak gyülekeztek a gödöllői Művelődési Központban. Alakuló ülésre jöttek, ugyanis erre a napra tűzték ki a mozgáskorlátozottak Pest megyei Egyesülete gödöllői körzeti csoportjának megalakítását. Az ünnepséget Hercenik Gyula, a Városi Pártbizottság első titkára nyitotta meg. Ezután dr. Rácz Zoltán aszódi sors-társunk gitármuzsikával és énekkel szórakoztatta az egybegyűlteket, majd az aszódi Tanácsi Ünnepségeket Szervező Iroda dolgozói adtak verssel és zenével tarkított műsort. A program sikert aratott. Ezután ismételtén Hercenik Gyula vette át a szót, aki hangsúlyozta a rehabilitáció jelentőségét, majd dr. Chikán Csaba, a Mozgáskorlátozottak Egyesületei Országos Szövetségének elnöke beszélt szervezetünk felépítéséről. Elmondta, hogy szövetségünk nem a tagok, hanem az önállóan működő egyesületek szövetsége. A szervezet céljait ismertetve hangsúlyozta az öntevékenység fontosságát, hiszen csak a realitások figyelembevételével lehet megoldani a mozgáskorlátozottak problémáit. Nem szabad, hogy egy támogatást váró szervezet jöjjön létre. Az öntevékenység a helyi lehetőségek figyelembevételével nagyon sok esetben biztosítja a mozgássérült sorstársak munkavégzését. A megfelelő öntevékenység mellett természetesen joga és helye van a reális támogatásnak. A továbbiakban örömet fejezte ki az újabb körzeti csoport létrejöttének, hiszen egy ilyen szervezet lehetőséget nyújt az egyesületi élet városi szinten történő kibontakozására. A csoport létrehozásában és az értekezlet megszervezésében oroszlánrészt vállalt a Vöröskereszt Szervezet. A járási szervezet titkára, dr. Cseri Lászlóné és a Gödöllői Városi Vöröskereszt titkára Bárdos Istvánné igen sokat tett azért, hogy létrejöhessen ez az értekezlet, és megalakulhasson a körzeti csoport. Ők voltak azok, akik kezdetben még hónapokkal ezelőtt felmérték a városban élő mozgáskorlátozottak szociális helyzetét, és munkába helyezésükkel kapcsolatos igényeiket. Természetesen az igények itt is lényegesen magasabbak lennének, mint amit reálisan ma a város biztosítani tud. A körzeti csoport valószínűleg a munkába helyezéssel kapcsolatos kérdésekben is tud előrelépni. Dr. Chikán Csaba előadását hozzászólások követték. E sorok írója is hozzászólott az elhangzottakhoz. Néhány szóval üdvözölte az egybegyűlteket, majd mint a társ-szervezet képviselője beszélt az együttműködés lehetőségeiről, emellett hangsúlyozta a közösségben, az egységben rejlő erő óriási jelentőségét. A következőkben sokan munkaügyi problémákkal foglalkoztak,

de voltak akik segédeszköz-kérdésben kértek segítséget és tanácsot. Dr. Chikán Csaba válaszolt a felvetődő kérdésekre, majd Hercenik Gyula elvtárs vezetésével került sor a gödöllői körzeti csoport vezetőségének megválasztására. A csoport vezetője Pesti Rudolf, mozgáskorlátozott sorstárs lett. Ezután a megyei küldöttek megválasztására került sor. Az értekezlet ugyan alakuló ülés volt, de azzal, hogy a városban létre hozta a körzeti csoportot, teljesítette a rehabilitációban betöltött feladatát. E sorok írója a Vakok Világa c. lap hasábjairól kíván sok sikert, erőt, egészséget az új szervezet munkájához.

Kiss János

OKTÓBER ELEJÉN NYIT A

KONDI KLUB

MINDEN ÉRDEKLŐDŐT
SZERETETTEL VÁRUNK

**Gyógytorna,
Kondicionáló torna
nőknek és férfiaknak
Egészséges testkultúra
kialakítása**

FELVILÁGOSÍTÁS ÉS JELENTKEZÉS MINDEN SZERDÁN ÉS CSÜTÖRTÖKÖN 4—6-IG A TORNATEREMBEN VITKAY LÁSZLÓNÉNÁL ÉS DR. MAGYAR KÁROLYNÉNÁL.

CÍM:

**VAKOK ÁLTALÁNOS ISKOLÁJA
ÉS NEVELŐOTTHONA
BUDAPEST XIV.,
AJTÓSI DÜRER SOR 39.**

A gyermekgondozási segély új szabályai

1982. május 1-től új rendelkezések szabályozzák a gyermekgondozási segélyre való jogosultságot. A 10/1982. MT. sz. rendelet és a 4/1982. EüM sz. rendelet szélesítette a gyermekgondozási segélyre jogosultak körét és nagyobb lehetőséget adott a segélyben részesülő személyeknek a munkavállalásra.

A segélyre való jogosultság alaprendelkezése, hogy az anyát, illetőleg a gyermeket egyedül nevelő apát, gyermeke 3 éves korának betöltéséig gyermekgondozási segély illeti meg, ha a gyermek születését közvetlenül megelőző 2 éven belül a jogosult összesen 270 napig minimálisan napi 4 órás munkaidejű munkaviszonyban, vagy ipari szövetkezetnél ugyanilyen munkaidejű tagsági viszonyban állt. A jogosultság akkor is megvan, ha a munkaviszony a gyermek születésekor már nem áll fenn, ugyanis a munkaviszony megszűnését követő 42 napon belüli gyermekszületés esetén a jogosultság változatlan.

A gyermekgondozási segélyre az előbb említett munkaviszonybeli időtartam nem szükséges, ha a jogosult közvetlenül iskolai tanulmányait követően létesített munkaviszonyt. Ebben az esetben a rendelet úgy intézkedik, hogy bármely iskola (tehát akár egyetem, akár középiskola stb.) nappali tagozatán végzett, a tanulmányok befejezését követően 90 napon belül történt elhelyezkedése esetében jogosult a segélyre.

A gyermekgondozási segély tartama alatt fizetés nélküli szabadságon levőnek tekintendő a dolgozó. Eltérően azonban a fizetés nélküli szabadság egyéb címen történt igénybevételestől, a gyermekgondozási segély címén igénybe vett fizetés nélküli szabadság időtartama munkaviszonyban töltött időnek számít. A gyermekgondozási segélyt a gyermek egy éves korának betöltése utáni időszakban az anya helyett a vele közös háztartásban élő apa is

igénybe veheti, ha a gyermekgondozási segélyre való jogosultság feltételeinek egyébként mindketten megfelelnek.

Az anya, illetőleg az apa a gyermek gondozása céljából igénybe vett fizetés nélküli szabadságát megszakíthatja, amennyiben e szándékát a megszakítást megelőző 30 nappal korábban a munkáltató tudomására hozza. Általános szabály, hogy évenként egy esetben lehet ilyen megszakítást kérni.

A gyermekgondozási segélyben részesülő személy a segély teljes összegének folyósítása mellett a gyermek másfél éves kora után munkát vállalhat. E munkavállalás történhet akár a saját munkaadójánál, akár egyéb munkáltatónál. A munkavégzés időtartama azonban a havi átlagban a napi 4 órát nem haladhatja meg.

Változatlan maradt az a szabály, hogy amennyiben a gyermeket ún. gyermekintézményben (csecsemőotthon, bölcsőde stb.) helyezik el, úgy a gyermek után gyermekgondozási segély nem jár.

A gyermekgondozási segély összege a jövőben is változatlan. Az első gyermek után 800,— Ft, a második gyermek után 900,— Ft, a harmadik és minden egyes további gyermek után havonta 1000,— Ft gyermekgondozási segély illeti meg a jogosultat.

A gyermekgondozási segéllyel kapcsolatos jogosultság körében felmerülő jogviták egyébként a munkaügyi vitákra vonatkozó általános rendelkezések szerint bírálандók el. A jogvita eldöntésére tehát a munkaügyi döntőbizottságok, illetve végző soron a Munkaügyi Bíróság jogosult.

Rendkívüli esetben ha a gyermek betegsége, vagy súlyos fogyatékosága indokolja, a gyermek 6. életévének betöltéséig jár gyermekgondozási segély.

Dr. Falvai Ferenc

Egy vak gondolkodó portréja.

Bemutatom Dr. Hohl Józsefet

Olvasóim bizonyára jól tudják, hogy milyen lelki teher a vakság, vagy a látás-csökkenés. Mennyivel nehezebb a mindennapi élet, milyen küzdelmes önmagunk elismertetése, a társadalmi befogadás kivívása. „A járt utat, járatlanért ne hagyj el!” — tartja a bölcsesség. Mégis mindig akadnak bátor emberek, akik új utakra merészkednek és vállalják az expedíciók életveszélyeket rejtő kockázatát. Ők a pionírok, a fáklyaviatók, akik szétoszlatják az ismeretlen homályt és megmutatják az utánuk jövőknek az új tájak szépségeit. Ilyen ember Hohl József is, akinek eddigi életútja példája lehet a megalkuvást nem ismerő bátor útkeresőknek.

Barátságunk immár 33 esztendőre tekinthet vissza. Kisgyermekként, öt-hat évesen ismertük meg egymást. A Békéscsabáról érkezett Jóska visszahúzódó, csendes gyermek volt, elég gyenge beszédkézsége miatt a gúnyolódás céltáblája lett. Csakhamar megtudtuk, hogy édesanyja siketnéma, édesapja pedig erősen nagyothalló. Tizenegy éven át voltunk osztálytársak. Jóban, rosszban együttlevő pajtások. Összekapcsolt bennünket teljes vakságunk, azonos gondolkodásunk, a tanulás, a játék és a lassan kibontakozó hasonló érdeklődési körünk. Együtt kezdtük és fejeztük be zongoratanulmányainkat Zichó Józsefnél. Titkon versengtünk, nyíltan buzdítottuk egymást. A sakkozást, az eszperantó nyelv tanulását is együtt úztuk. A detektoros rádiókat bővölve felébredt az érdeklődésünk a rádiótechnika iránt. Az olvasásban Jóska túlszárnyalt mindenkit. Ő tartotta a gyorsasági rekordot. Sokat és mindenfélét olvasott. Nagyon élvezte a régi görög filozófusok (Platon és Arisztotelész) stílusát. A zenében egyedül ő vonzódott az operához, főleg Wagnerhez.

Kezdek kialakulni egyéni jellemvonásai: kitűnt, hogy kitartóbb, állhatatosabb valamennyiünkénél, ami egyszer megfogta, attól nem akart szabadulni. Érdekelte a világ. Töretlenül tanult eszperantóul, rádióon ke-

resztül ismerkedett az operákkal és a szimfóniákkal, tovább olvasta a filozófiai műveket. Tudatában volt annak, hogy a zenében nincsenek kiemelkedő előadói képességei, de a gyakorlásban nem lankadt, zenetanárnak készült. Elismerte a nála jobb képességű társai tudását, de saját eredményeivel sohasem kérkedett. Nem sokat adott a vele kapcsolatos különböző véleményekre; lassan, de biztosan haladt a maga útján. Visszavonuló, szemlélődő alkata miatt nem volt jellemzője a lendületes kezdeményezés, viszont a magának választott érdeklődési területről nem tért le mások hatására. Iránytűje már ekkor valami rejtett céltudatosság volt.

Zichó tanár úr vidéki továbbtanulást javasolt Hohl Józsefnek. Sikeres felvételi vizsga után a miskolci Zeneművészeti Szakiskola tanulója és egy általános diákkollégium lakója lett Jóska. Bedobták hát a mélyvízbe. Hasznára vált. Hamarosan látó barátokra, képességeit elismerő környezetre tett szert. A Vakok Szövetsége megyei szervezeténél kapott gyakorlati lehetőséget. Szívesen vett részt a szövetség egyesületi életében. Kulturális műsorokon zongorázott, a sakkcsapat erősségeként tartották számon éveken keresztül.

A gimnáziumban angolul kezdett tanulni. Ismét rabul ejtette az ismeretlen nyelv szépsége. Nyaranta autodidakta módon képezte magát mind az eszperantó, mind az angol nyelv terén. Levelezni kezdett a londoni könyvtárral, ahonnan kottákat és filozófiai olvasmányokat kölcsönzött.

Barátságunk a távolság miatt nem szakadt meg. Hosszú levelekben tájékoztattuk egymást terveinkről, vágyainkról, a világ érdekes dolgairól. A nagy vakációk idején találkoztunk és hetekig együtt laktunk a budapesti Vakok Állami Intézetében, ahol én is töltöttem tanulóéveimet. Ilyenkor muzsikáltunk egymásnak, nagyokat beszélgettünk, erőt merítettünk egymás küzdelmeinek megismeréséből. Könnyed szórakozásokat Jóska alig művelt. Őt az ismeretek gyűjtése és rendszerezése teljes mértékben kielégítette. Kitartó figye-

lemmel követte nyomon a rádióműsorokban fellelhető tudományos előadásokat, különleges zenei programokat. Szorgalmasan gyűjtögette magnószalagon a zeneirodalom remekműveit. Számos kisorádiója és magnetofonja volt, melyeket időről-időre a legújabb típusra igyekezett cserélni.

Szerette szüleit és két leánytestvérét. Örömmel látogatott haza Békéscsabára. Az ott töltött szünidei hetek, hónapok adták meg az igazi lehetőséget az elmélkedésre, elmélyült tanulásra. Idegen nyelvű olvasmányok, zenehallgatás, rádiós ismeretszerzés és baráti levelezés töltötte ki szünidejét. Az „unatkozás”-t nem ismerte. Otthon szabadnak és boldognak érezte magát, mert szerettei között élvezhette a család melegét.

A sikeres érettségi vizsga után felvették a zenetanárképző főiskolára, mely ugyancsak Miskolcon működött. Itt az elmélyült zenei studiumok mellett hivatalos tananyagként ismerkedett meg a filozófia alapelemeivel. Különös érdeklődésével és tájékozottságával kiemelkedik társai közül, kivívja tanárai rendkívüli figyelmét. Egyre nyilvánvalóbb, hogy a társadalmi és politikai problémákra érzékeny hallgatót valami kivételes elkötelezettség fűzi a „tudományok tudományá”-hoz, vagyis a filozófiához. Miskolci és régi pesti barátai értetlenkedve, de tisztelettel fogadják Jóska különös elhivatottságának tényét.

Természetesen becsülettel és odaadással helytáll a zenetanulás terén. Azonban, amint abbahagyja a gyakorlást, gondolatok tolakodnak agyába és izgalomba hozzák szellemét. Rendszerezni szeretné őket, de még nem teheti, mert sok alkotórész hiányzik az összefüggések, törvények megértéséhez. Tanulni kell hát, mert minden áron ismerni akarja a dolgok lényegi kapcsolatát.

1967 júniusában szerzi meg zenetanári diplomáját. Állást egyelőre hiába keres. A kollégiumot albérleti lakásra kell felcserélnie. A tudásvágy űzi. Szeptemberben beiratkozik az ELTE bölcsészettudományi karának filozófiai szakára, mint a leve-

lező tagozat hallgatója. Ettől a pillanattól veszi kezdetét az a csodálatra méltó, hihetetlen küzdelem, melynek során Hohl József — az egyszerű szövőgyári munkás és a siketnéma varrónő gyermeke — a saját lábára állva, saját erejében bízva, térdre kényszeríti az Életet.

A hön áhított egyetemre nem akarják felvenni, mert csak főiskolai végzettsége van. A miskolci főiskola filozófia tanára, meleg ajánlásának és Sándor Pál tanszékvezető egyetemi tanár — beszélgetés alapján kialakított — kedvező szakvéleményének hatására mégis felveszik. Az óriási anyag, a havonta háromnapos budapesti előadások hallgatása, a felolvasatás problémája és még számos akadály vár az elszánt fiatal emberre. A hat szemesztert (egyetemi félév) felölelő kiegészítő szakon 19 tantárgyból 25 vizsgán és kilenc szigorlaton kellett megfelelnie a magas követelményeknek. Az első három szemeszter után kénytelen volt felfüggeszteni tanulmányait az óriási anyag felolvasatása miatt. Vizsgáit széthúzza tette le.

Időközben, hosszas kilincselés után, gyakornokká nevezték ki a mezőkövesdi Állami Zeneiskolába, 1968 januárjában. Miskolci illetőségét nem akarta feladni, inkább vállalta az „utazó tanár” életformáját. Hetente négyszer utazott Mezőkövesdre és vissza. Ehhez jöttek még az említett pesti utazások. Ilyenkor barátoknál, jó ismerősöknél kapott szállást a különösképp tartott gondolkodó. Még ezek a jóakarói sem hittek abban, hogy Hohl József valaha is elérni célját. Minden esetre törekvését tiszteletreméltónak találták, noha nem értették.

Gondjait gyarapította a miskolci albérleti szobák tanulásra való alkalmatlansága. Ritkán akadt össze megértő szobatárssal, aki hagyta is őt tanulni. Önálló lakáshoz jutásáig tizenöt albérleti lakása volt. Megtanulta jól hasznosítani az utazási időket. Ránevelte magát arra, hogy a zajos munkásvonatokon — néha beszélgetés közben is — képes legyen olvasmányaira koncentrálni. Mindig jegyzetekkel tömött táskával utazott. Nem szegyejt Braille-írást ol-

vasni a bémész emberek, kíváncsi kérdések keresztüztüében. Megszokták és befogadták az utasok. Nyolc és fél éven át volt a munkásvonatok jellegzetes alakja. Végül, 1976 szeptemberében kapott zongoratanári állást a miskolci Állami Zeneiskolában.

A körülmények megismerése után térjünk vissza a filozófiai tanulmányok nehézségeihez. Súlyos gondja barátunknak a felolvasógárda megszervezése. 1968-ban még óránként hat forintért olvasnak fel. Testvérei és azok munkatársai a legáldozatosabb felolvasók. De van miskolci és mezőkövesdi ismerős, tanártárs, református lelkész, évfolyamtárs és még ki tudná felsorolni, hogy hányféle ember kísérli meg a bonyolult tudományos nyelvezeten írt tankönyvek felolvasását. 30 felolvasót „fogyaszt el”, miközben az olvasási díj is kétszeresére emelkedik. Szerény tanári jövedelméből kell fizetnie az albérleti díjat, a tankönyvek és magánzsalagok árát, a felolvasók fizetségét, az útiköltségeket és az élet velejáró egyéb kiadásait.

A kívülálló előtt érthetetlen: Honnan a hit, az erő, a megszállottság ami hajtja ezt az embert? Vajon van-e valami, ami eltéríthetné a maga elé tűzött céltől? — A választ élete példájával adja meg. 1972. decemberében átveheti második diplomáját: „Okleveles Filozófiai Előadó” — röviden szólva: filozófus lett. Diplomadolgozatában a nemzet fogalmának elemzésével foglalkozott. A „vak gondolkodó” külön elismerésben részesül Kiss Artúr professzortól a dolgozatához felhasznált monumentális irodalom áttanulmányozásáért.

Alig méltatható az a szerénység, mely Hohl Józsefet jellemzi. Még szállást adó barátai is csak kérdészködés alapján tudják meg az örömhírt: Az első magyar vak filozófust ők köszönhetik először. Jóska győzelme, diploma szerzése ezen az új területen, valami közös diadálnak számít, noha egyetlen erős akaratú, elhivatott ember nagyszerű eredménye. Az őt szerető, támogató barátok úgy érzik, hogy részük van a sikerben; kételyeik végre eloszlót-

tak és maguk is megérthetik a tényt: Vak ember akár filozófus is lehet... Rátermettség és akarat dolga.

A tudós ember nem ismer megálást, pihenőt. Aki ivott egyszer a tudás forrásából, az örökké szomjazza az ismereteket. Barátunk tanulmányai során beleszeret a logika tudományába. Rátalál a maga „nyugalmas” szakterületére. Új célja a logikai doktorátus megszerzése. Nem a címért teszi — a tudásvágy hajtja. Ismét az angol szakirodalom és a hazai termés tanulmányozása következik. Nyolc év folyamatos, kemény munkája hozza meg majd a kívánt gyümölcsöt. Addig még sok éjszakázás, megpróbáltatás és pillanatnyi megigás vár rá.

Életében nagy változások következnek be: Sok hányattatás után 1973-ban szövetkezeti lakáshoz jut; két év múlva megnősül. Felesége orosz—magyar szakos gimnáziumi tanárnő, egykori tanítványa. Pár esztendő múltán egy fiú és egy leánygyermek boldog szülei.

Előmenetelében 1977-től kedvező fordulat történik. A miskolci Zenetanárképző Főiskola óraadóként alkalmazza diplomáját hasznosítva. Egyrészt zongora kötelező tárgyat tanít, másrészt filozófiai vizsgáztató, vizsgaelnök, ill. alkalmanként helyettesítő előadó. Ígéretet kap a főiskola vezetőitől: amennyiben elvégez egy három éves esztétikai kiegészítő szakot, úgy oklevele birtokában megkapja kinevezését a főiskolára. A sok álláskeresővel eddig is kísérletező szakember kapva-kap az alkalmon. Ismét vállalja az utazgatást Budapestre, de már család és két munkahely mellett. Ismét bizakodik. A továbbképzést a zenében sem hagyja el. Időről-időre igényes zongoradarabokat tanul és játssza a maga örömeire. A pódiumszereplést nem vállalja, lámpalázás előadó. A zenével való intim találkozás, az új anyag megismerése kárpótolja őt a nyilvános szereplések sikerei helyett. A tanítandó gyermekirodalmat is folyton megújítja. Lipcsével, Londonnal folyamatosan levelezésben áll, kölcsönzi a legfrissebb kottákat. Sok kiadványt átír saját részére. Filozófiai jegyzetei és kottái, melyeket

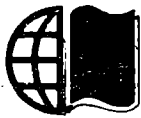
maga írt le, ekkor már 30 ezer lapra tehetők. Munkabírása emberfeletti. Azonban a legszívósabb ember is kopik. Súlyos idegkimerültség éri utol Jóska 1979—80-ban. Barátai aggodnának érte. Ő nem adja fel a küzdelmet, csakhamar ismét talpra áll. Kinevezését az esztétikai előadói cím birtokában sem kapja meg. Magas funkciókban levő pártfogói mégis biztatják: doktoráljon logikából, hiszen anyaga együtt van. Így talán biztosabb lesz a filozófusi elhelyezkedés. Ő ugyanis a zenetanárságot szereti, de ezt csak kenyérkereső foglalkozásnak tekinti. Igazi hivatása a filozófia.

Munkásságára a koronát 1981-ben teszi fel. Elnyeri bölcsészdoktori címét a filozófia tárgykörében. „Summa cum Laude” kitűnő minősítéssel. „A minőség keletkezésének kategoriális feltételei” címmel írta meg dolgozatát. Terve között tudományos szakkikkek megjelentetése is szerepel. Kinevezéséért tovább küzd. Terve között tudományos szakkikkek megjelentetése is szerepel. Kinevezéséért tovább küzd. Remél és dolgozik. Még ő sem tudja, hová vezet útja. Talán a katedrára? Vagy inkább tudományos pályára?

Ezek a kérdések nemcsak dr. Hohl Józsefet izgatják. Szeretnénk — mi, barátai is — megkapni a választ a társadalomtól, a felelős vezetőktől. Úgy érezzük, további „alkalmassági bizonyítás” fölösleges. Hohl József mindent megtett, ami rajta állt. Most a lehetőséget kéri, hogy mielőbb kamatoztathassa óriási tudását, hogy tanítványok tucatjaiban ültesse el a tudás szeretetének nemes érzését.

Ebben a csatában ő semmiképpen sem vesztes. Az önmegvalósítás szellemnemesítő útját járta és járja. A veszteség a társadalmat éri, ha egy ilyen kitűnő koponyát nem enged az őt megillető helyre.

Szívből köszöntöm a tudományos pályája küszöbén álló „vak gondolkodó”-t! Valamennyi sorstársam nevében köszönöm az önfeláldozó bizonyítást, mellyel minden törekvő vak ember számára maradandó példát adott. Kívánom, hogy tudását a magyar vakügy haladása érdekében is közkinccsé tegye! (részlet)

Felhívás írás – olvasás versenyre

Felhívjuk az érdeklődők figyelmét, hogy 1982. november 28-án, vasárnap délelőtt fél 11 órakor budapesti székházunkban (XIV., Május 1. út 47.) Braille-írás, -olvasás versenyt tartunk. Jelentkezhet bárki, aki a pontírás-olvasást ismeri. A versenyzők egy irodalmi mű részletét diktálás után írják le, valamint egy másik irodalmi mű pontírású kiadásából olvasnak el egy részletet minél rövidebb idő alatt, minél kevesebb hibával. A háromtagú zsüri személyi összetételéről később döntenek. A helyezettek díjazására

szövetségünk összesen 2400 forintot bocsátott rendelkezésre.

Szeretettel várjuk a versenyzőket, akik írásban vagy személyesen jelentkezhetnek szövetségünk kulturális főelőadójánál.

Reméljük, a korábbi éveknél több indulót üdvözölhetünk majd az őszi vetélkedőn; talán egy kis kedvcsinálónak egy interjút adunk közre Lak István tanár úrral, a pontírás-olvasás oktatójával és Tóth Máriával, a Braille könyvkör vezetőjével.

— Kedves tanár úr, első kérdésem... de ügye van pillanatállító, hogy le tudjuk állítani, ha akarjuk...

— Hogyne, van.

— Ez egy kisméretű kazettás magnó.

— Ó, hát ismerem is ezt a szerkezetet.

— Akkor én elkezdem...

— Két év óta oktatom a pontírást. A jelentkezők zömmel középkorúak, vagy annál idősebbek.

— Akik megtanulják az írás-olvasást?

— A résztvevőknek úgy a fele.

— Akik jelentkeznek erre a képzésre, ennek előtte nem is tanulták iskolában?

— Nem, tudniillik a jelentkezők többsége azok közül kerül ki, akik idős korukban veszítik el a látásukat. Ezek az emberek tele vannak gonddal-bajjal, küszködnek otthoni dolgokkal, úgyhogy a tanfolyamnak nincs is meghatározott ideje, de aki közepesen halad, annak is kell jó három hónap, mert hetenként egyszer jön be csak az illető.

— Van a jelentkezéshez egy rendszer, vagy évközben is lehet kezdeni?

— Folyamatosan, egész évben várom a sors társakat, de a tapasztalat az, hogy az ősze beálltával mindig többen jelentkeznek egyazon időben.

— Tudna említeni névszerint olyan személyt, aki az utóbbi időben jól elsajátította a Braille-írást, -olvasást?

— Többek között nagyon jól ment Tóth Bélánénak, egy budakalászi tagtársnőnek. Ugyancsak jól dolgozott egy pestlőrinci asszony, Homoki Elemérné. De úgy gondolom a többiek azóta a gyakorlás eredményeként már szintén jól olvashatnak. Annál is inkább, mert aki valamennyire megtanul olvasni, igyekszem rávenni, hogy rendelje meg a pontírású VV-ét. Beszéltem nem is egy személlyel, aki a képzés óta teljesen jól elsajátította a pontírást, például egy fiatalember, Szántó Tibor, aki azóta vidékre költözött, már a rádióújságot böngészi, amely tudvalevőleg rövidítéses jeleket is tartalmaz. Sokan félnek, egymást ijesztgetik... „Hú, te azokat a kis pontokat úgyse tudod kitapogatni.” Mert ilyen tényleg van, — jött hozzám olyan, aki elmondta, hogy őt nagyon elijesztették, és most látja, hogy azért mégis csak meg lehet tanulni ezt a szisztémát.

— A jelentkezők nemenkénti megoszlása milyen?

— Nagyjából kiegyenlített.

— Tóth Máriához, a Braille könyvtár vezetőjéhez kopogtam be további kérdéseimmel. Elmondta, hogy a Braille- és a hangoskönyvtárnak is megvan a maga olvasóköre. A hangoskönyvtárt zömmel azok az emberek veszik igénybe, akik később veszítették el látásukat. Vannak hatvan-hetven éves emberek, akik már nem tudják megtanulni a Braille-írást. A tanulás

meglehetősen nehezen megy felnőtt és idős korban. Természetes az is, hogy könnyebb elvinni 25 kazettát, mint 25 pontírási kötetet. Ennek ellenére azt tudom mondani, hogy a Braille könyvtárnak — ami örvendetes — elég sok a fiatal látogatója. S most, hogy megalakult a vak gyermekek szüleinek munkaközössége, egymásután hozzák a szülők a 10—12 éves gyermekeket, hogy a Braille-olvasást gyakoroltassák velük.

— Tehát a különbségtétel a hangoskönyvtár és a Braille-könyvtár között nem szembeállítást jelent, hanem inkább az olvasás két típusát mutatja.

— Amit a hangoskönyvtárból kölcsönöznek az emberek, azt nagyon kényelmesen olvashatják. Nagyon szép és nagyon jó könyvekben, kiváló művészek felolvasásában gyönyörködhetnek, de amit az ember önmagának, önmagában olvas el, abban az esetben a könyvből azt kapja, amit vár, ami lelki beállítottságából adódik. A felolvasásnál viszont ötvöződik a regénnyel a felolvasónak az elképzelése, a hangulata.

— Ez azt jelenti tehát, hogy aki Braille-írási regényt olvas, az saját egyéniségén keresztül nagyobb önállóságot kap a regény földolgozására?

— Pontosan így van, s talán azt is hozzátehetjük, hogy maradandóbb élményt jelent számára a mű.

— Milyen fontosabb munkát végeznek a könyvtár további gyarapításáért?

— Van a könyvtárban 1903-as évjáratú könyvünk is, amely még mindig élvezhetően olvasható, amelyek átírása most van folyamatban — mint ahogy említettem — nem azért, mert nem olvasható, hanem azért, mert hiányos kötésű. Ami azt jelenti, hogy részleteket hagytak ki a

regényből az akkori készítőik. Természetesen új könyvekkel töltjük fel, gyarapítjuk folyamatosan az állományt.

— Hol készítik ezeket a könyveket, külön nyomdában?

— Nem, a nyomda általában a folyóiratokon kívül — iskolai kötelező olvasmányokat és jogi tárgyú kiadványokat készít. A regények pontírási földolgozása kézi másolással történik.

— Ez azt jelenti, hogy mint régen a kódexeket, egy személy szorgalmasan írja?

— Igen, és ezért van az, hogy nálunk egy-egy mű csak egy, esetleg két példányban van meg. Itt van a hangoskönyvtár előnye, mert egy-egy népszerű könyvet hamarabb és nagyobb példányszámban kínál. Ugyanakkor a klasszikus könyvek tárháza a Braille könyvtár, hozzátevé az a megállapítást, hogy a könyvtár a közművelődés igényével a mesekönyvektől a legkomolyabb alkotásokig kínál olvasnivalót 13 ezer kötetben.

Befejezésül visszatérek a Lak István tanár úrral folytatott beszélgetésem utolsó részletéhez. Az olvasás és írás alapvető, szerzett tudása az embernek, az emberi érintkezés szükséges eszköze.

— Akkor ön szerint miért jelentkeztek az elmúlt években olyan kevesen az írás-olvasásversenyre?

— Sajnos, mint általában, ebben az esetben is érződik bizonyos visszahúzódas, talán közömbösség, de azért van egy olyan észrevételem is egyben, ha kellően megszervezzük az itt tartózkodást, ha figyelembe vesszük a vidékiek felutazásával járó nehézségeket is, talán más lesz a helyzet.

A riportokat Kiss Mihály készítette.

ABLAK

**Tapasztalatok Közel-Keleten
és Északkelet-Afrikában
a vakok iskoláinak
és rehabilitációs centrumainak
meglátogatásakor**
(Részlet)

Írta: Prof. Dr. H. Scholler
Fordította: Nyúl Győző
(Megjelent: a „Marburger Beiträge”
1981. 5. számában)

1981. március közepétől április végéig lehetőségem nyílt egy kutató- és előadóút keretében, amelyet a német kutatóközösség és a Goethe-intézet szervezett, hogy Közel-Kelet és Északkelet-Afrika különböző fő-

városaiban a modern összehasonlító alkotmányjog kérdéseiről előadásokat tartsak. Ez az utazás tette lehetővé azt is, hogy egyes városokban — mindenekelőtt Bejrutban és Khartumban — a vakok iskoláit és rehabilitációs centrumait meglátogassam.

A benyomások meglehetősen különbözőek voltak. Bejrutban, Libanon polgárháborútól szenvedő fő-

városában a háború pusztító hatásai és a harcosok újra meg újra fellobbanó ellenségeskedései ellenére is túlnyomóan pozitív benyomásokat szereztem. Ott áll a privát evangélikus vakok iskolája mellett a „Libanese School of the Blind”, amelyet a libanoni kormányzat a vakok és siketek számára létesített. Az iskola, amely mintegy kétszáz vak gyermek számára az óvodától a szakmai kiképzésig gondoskodást biztosít, óvodát, elemi-, közép- és főiskolát, valamint ipari szakképzésre alkalmas kiképző centrumot tartalmaz. A tantervben a Braille-alapképzés mellett szerepel az arab és az angol pontírás, a matematika, a földrajz és a történelem oktatása, összhangban a libanoni Nevelésügyi Minisztérium tantervi előírásaival. Az ipari tevékenységhez szükséges közügyesség kifejlesztése után elsajátíthatják a tanulók a gépi szöveget, az asztalos szakmát, a szőnyegkészítést; előállítanak nád- és kosárárut, háztartási termékeket fémből; kiképzést nyerhetnek masztor- és telefonkezelői szakmára.

Az iskolai képzést néhány klub egészíti ki: a diákklub, a cserkészklub, a vöröskeresztklub, a zenei klub és a kirándulók klubja. A tantestület lankadatlan erőfeszítésének köszönhető, hogy az iskola a polgárháború jelentékeny terhei ellenére is színvonalát lényegében tartotta. Az iskola felépítéséhez és újrajáépítéséhez jelentős támogatást kaptak külföldről is, mindenekelőtt az NSZK egyházi szervezeteitől. Ezt nekem az elnökség és az iskolai vezetőség tagjaival folytatott beszélgetéseken mindig hangsúlyozottan és hálával emlegették. Az iskola személyzete 10 tanárból, 13 részdíós tanárból, 4 gazdaasszonyból, 7 hivatalnokból, 1 sofőrből és a konyhai személyzetből áll. A fenntartás és üzemeltetés költségeinek 70%-át fizeti a libanoni állam. A felvételre jelentkezők száma oly nagy, hogy 1981-ben 40 tanulót már nem tudtak felvenni. Az osztályokban a tanulók létszáma átlagosan tíz fő. Látogatásom alkalmával az iskola szakmai képzést folytató központja tevékenységének haladását is lát-

hattam. Ebben mindenekelőtt Lachoudné és prof. Thomas volt segítségemre. Az iskolába magától értetődően mind arabokat, mind pedig keresztényeket felvesznek. Ez az „Aecole Evangelique des Aveugles”-re is érvényes, amelyet 1981. március 23-án látogattam meg. Mások azonban a felvétel feltételei az újonnan alapított és mindenekelőtt Szaud-Arábia által pénzelt arab vakok iskolájában.

A „Libanese School of the Blind”-t összehasonlítjuk az „Aecole Evangelique des Aveugles”-val, megállapíthatjuk, hogy az utóbbi lényegében kisebb. Mindössze 54 tanulót vehetnek fel. Az iskola igazgatóját „Nseir urat”, aki lát, munkájában főleg a vakszakos tanár, Hadad segíti. Az iskola 13 tanárt foglalkoztat, akik szintén megkísérlik, hogy a nemzeti nevelésügyi program képzési célkitűzéseit megfelelően valósítsák meg. Itt is erősödik az a tendencia, hogy az egyre gyakoribb kézműipari képzés szakmúhelyekben történjék, ugyanis az egyetemi végzettséggel bíró vakok feleslegét a társadalomban nem irányítják megfelelő szakmákba.

Kétségtelen, hogy Libanonban a háború következtében is sok gyermek és ifjú vakult meg, vagy szenvedett jelentős látáskárosodást. Mindent meg kell tenni, hogy számukra megfelelő képzést és továbbképzést biztosítsanak. Az ország viszonyainak rendezése természetesen

feltétele a helyzet javulásának. Bejrutban az éjszakai tűzharcok ellenére is a vakok helyzetével intenzíven foglalkozhattam. Ezt Szíriában és Egyiptomban idő hiányában nem tehettem meg.

Khartumban meg kellett állapítanom, hogy a vakok beiskolázásának lehetőségei rendkívül kedvezőtlenek. Ott van az egész ország egyetlen iskolája a vakok részére, és mintegy 80 tanuló jár ebbe az iskolába. Akkoriban a tanárok közül, ha egyetlen volt gyógy pedagógiai képzettsége. Sajnos, hiányoznak az iskolában a legfontosabb vakügyi segédeszközök is. Alkalmam volt arra, hogy elbeszélgessek a szülői munkaközösség elnökségének egyik vezető tagjával, a földrajz professzorával, akinek saját fia szintén ebbe az iskolába jár. Megkísértem, hogy felvegyem a kapcsolatot Abdullah el Grim sejjel Szaud-Arábiából, s ezzel hozzájáruljak az itteni állapotok javulásához.

Libanonban és Szudánban a vakok iskoláiban tett látogatásom tapasztalatai nagyon különböztek voltak. Természetesen korai volna azt hinni, hogy máris olyan állapotot értünk el, hogy a továbbfejlődés külső segítség nélkül lehetséges volna. Fel kell hívunk a kormányok érdeklődését a látássérültek háború és éhínség növelte problémáira nemcsak Északkelet-Afrikában és Közel-Keleten, hanem a harmadik világ minden országában is.

Nap és Élet

A biológiai egyensúly kérdéseivel egy különálló tudományág, az Ökológia (ejtsd: ökológia) foglalkozik. Ennek a speciális tudományágnak a feladatai az elmúlt egy-két évtized során jócskán megnövekedtek, hiszen választ kell adnia az ember beavatkozása által egyre inkább felboruló természeti egyensúly következményeire, és ami még ennél is fontosabb, útmutató kell, hogy legyen a jövő vonatkozásában.

A természet egyensúlyának alapja a táplálkozási lánc. A cikk első részében már olvashattak az élet lényegéről, ami nem más, mint az állandó anyagforgalom. Az élőlények energiafelvételüket többé-kevésbé kiegyensúlyozottan biztosítják. Az élethez felhasználható energia forrása bármilyen meglepőnek tűnik is, a Nap. Ugyanis a növényvilág a Nap energiáját hasznosítja, a fotoszintézis segítségével szerves

anyagot állít elő, melléktermékként pedig oxigént gyárt. Ez az oxigén viszont alapfeltétele, hogy a szervesanyagokkal táplálkozó állatvilág, kiegyensúlyozott anyagforgalmat bonyolíthasson le. A táplálkozási láncban voltaképpen minden élőlény megtalálható, hiszen az anyagforgalom szempontjából mindegyiknek megvan a sajátos feladata. A baktériumok az elhullott állatok és növények egyszerű vegyületekre történő lebontását végzik, a magasabb rendű élőlények pedig a számukra táplálékul szolgáló alacsonyabb rendű és sokszor gyengébb állatokat pusztítják, ezzel biztosítva a szaporodási egyensúlyukat. Így tulajdonképpen lehetővé válik, hogy minden élőlény a földön csak olyan számban legyen jelen, amennyire az anyagforgalom egyensúlyban tartásához szükség van. A táplálkozási lánc csúcán a legfejlettebb ma élő lény, az ember áll. Ebből következik, hogy az embernek természetes ellensége nincs, bár ez, ha a járványokra gondolunk, nem egészen egyértelmű. Azonban az ember a fejlődése során saját magát a természettől nagy mértékben függetleníttette. Ez a nagy mértékű elszakadás az emberek számára, ma már világosan látjuk, hogy egyértelműen káros. De talán a tudomány fejlődésével ez a kár még helyrehozható. A nagyobb gond azonban az ember természetátalakító tevékenységével van. Azzal ugyanis, hogy az ember a természetes környezetét saját maga számára a legjobbra igyekezett alakítani, felborította a természetben uralkodó biológiai egyensúlyt. A növények meggondolatlan irtása, a műanyagok talajban történő felhalmozása, a sugárzó energia megjelenése, mind-mind a biológikumra károsan ható tényező. Sokan felvetik a kérdést, egyáltalán tehetünk-e ma már valamit a kialakult helyzet megváltoztatására. Vannak, akik egyértelműen nemmel válaszolnak,

és ebből következően az emberiség jövője szempontjából igen sötét képet vázolnak fel. Más tudósok derülátóbbak, úgy fogalmazzak, hogy az utolsó pillanatokban vagyunk ahhoz, hogy visszafordíthassuk a jövőben esetleg már visszafordíthatatlan folyamatot. Akármilyen legyen az igazság, minden embernek kötelessége a természet egyensúlyának védelme. Ezt a feladatot minden embernek meg kell tudnia valósítani. Hiszen az emberek mikrokörnyezete, a kert, az utca, a termőföld, de az erdő, a mező, a vizeink, mind-mind része, egy darabkája a nagy természetnek. A természetben pedig nincsenek telekhatárok, a biológia csak az egyetlen rendet, a szabályozott egyensúly kényszerítő rendjét fogadja el. Számtalanszor látjuk, hogy az udvarok, a kertek, az erdők szennyezettek. Az emberek meggondolatlanul eldobálják a hulladékokat, máskor cigarettacsikkel, eldobott, de el nem oltott gyufaszállal több hektárnyi erdőt gyújtanak fel. Pusztul a természet, és amikor megkérdezzük, ki a felelős, természetesen „nem jelentkezik senki”. Pedig a természet, a környezetünk a miénk, és egyensúlya a mi életünk záloga is. Ám az ember tevékenysége során és felelőtlen magatartása következtében nemcsak a növényvilág és az állatvilág pusztul, hanem az ember önmaga is. Mindenki számára közismert, hogy napjainkban is a világon több millióan halnak éhen. Vannak, akik úgy gondolják, hogy a földünk a ma élő közel négy milliárd embert nem tudja eltartani. Ez nem igaz. A Föld a megfelelő mezőgazdasági művelés mellett, biztosítani tudná, még ennek a roppant embertömegnek az ellátását is. Ám, mint ez is közismert, a mezőgazdasági művelés kiegyensúlyozatlan, amíg Európában és Amerikában sokszor túltermelés figyelhető meg, addig a Föld más részein a mezőgazdasági művelés hiányosságai miatt, igen

gyenge terméseredmények születnek.

Ebből következik, hogy földünkön az ételmiszerfogyasztás kiegyensúlyozatlan. Talán furcsának hangzik, hogy nemcsak a hiányos táplálkozás, az alultápláltság okoz ma problémákat az emberiség számára, hanem a civilizált államokban a túltápláltság is. Egyre inkább növekszik az elhízott emberek száma. Ez a kérdés igen keményen érinti hazai egészségügyünket is, hiszen sok ember különböző egészségkárosodásban szenved az elhízottság következtében. Talán meglepő, de a túltápláltság megszüntetése, az alultápláltság megszüntetéséhez hasonlóan szintén egyik kérdése a biológiai egyensúlynak is. Mint ahogy már írtam, a táplálkozási lánc csúcán az ember áll, így az ember életének egyensúlya visszahat az egész biológikum egyensúlyára, ez az egyenlet azonban fordítva is igaz, bár ma már egyre inkább az ember oldalára dől a mérleg.

Tisztelt olvasó, a cikk elején a nyári napozás kérdésköréből indultam el, és akarva-akaratlan, a biológiai egyensúly problémáinak fejtegetése során az emberi egészség védelméhez jutottam el. Tettem ezt szándékosan, mivel az egészség és az egészségvédelem kérdései szétválaszthatatlanok a biológia aktuális problémáitól. A cikkben felvetett kérdésekre csak úgy tudunk megoldást találni, ha a biológia szemüvegén keresztül az egyensúly megtartásának figyelembevételével próbáljuk vizsgálni az emberiséget ma foglalkoztató egészségügyi kérdéseket.

A természet védelme az ember védelmére is vonatkozik, hiszen az ember is része a biológiai értelemben vett anyagnak. Az ember védelme azonban egyebek mellett döntően az egészség védelmét jelenti, a betegségek megelőzésének és a károsító tényezők kiküszöbölésének ősi gondolatát.

Kiss János

VAK SZERZŐK ELBESZÉLÉSEI

SZONDA KLÁRA

Véletlen

I.

Az éjszaka olyan fekete mint a bakacsin. Szinte tömény ez a feketeség. Aki nem vigyáz, talán még az orrát is beleveri. A csillagok ugyan ragyognak, de ezüstös fényük annyira távolinak tetszik, hogy ez a távoli, rezgő fény még mélyebbé teszi a sötétet.

JUHÁSZ IMRE

Rőzselángok

Soha nem gyújtottam nagy
tüzeket,
hogy lángralobbantsam a
világot.
Csak zsenge kis tavaszi
fényeket,
mely kibontja a virágot.
A nagy, zord telekben inkább
fáztam,
mint, hogy nagy tűznél
melegedjek...
Az idő múlását nem sürgettem;
nekem elég gyorsak a percek.
Éjszakában sohsem vágytam
napfényt...
Mindig az árnyas oldalon
jártam.
A tavasz elé sohsem siettem;
tudtam, hogy eljön s én csak
vártam.
Sohasem voltam a tűz barátja;
úgy éreztem a tűz csak átok...
Bennem sem égtek soha nagy
tüzek;
csak apró rőzselángok.

Az országút majdnem teljesen kihalt, csak néha-néha száguld rajta egy-egy jármű, olyan tempóban, amelyet nappal egyetlen vezető sem merne megkockáztatni, de most felbátorítja őket az út kihalt némasága, mert a sötétben nagyon szabadnak érzik magukat; s a száguldás a repülés érzésével csalja meg az embert.

A némán lélegző csendet motorzúgás veri fel. Két éles csík pásztázta fel a betont, de a fényhez tartozó autó beleveszett a sötétbe.

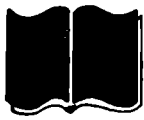
A reflektorok alulról világították meg a fák lombjait. A fény csak pillanatig villantotta fel a smaragdöld csipkeként ragyogó lombzatot, de a látvány így is lenyűgözően szép volt.

A pásztázó fénycsík hirtelen kialudt, mert a kocsit megállt, de csak igen rövid időre, majd alig egy perc múlva már újra felbőgött a motor, a kocsit vadul megugrott és eltűnt az éjszakában, mintha soha ott se lett volna... Távozása után még nagyobb lett a fekete némaság, amit csak a tücsök cirpelése tört meg.

II.

Gácsi Irma tanárnő félkézzel eleresztette a volánt és cigarettára gyújtott, majd az öngyújtót zsebretéve, szabad kezével picit megnyomta a kürt gombját. A kürt éppen csak megnyikant, de ez a halk hang nevetségesen hasonlított egy kismacska játékos miákolásához. A tanárnő gyerekes jókedvvel elmosolyodott. Szeretett éjjel utazni, mert ilyenkor kevesebb járművet kellett kerülgetnie.

Jó ideje haladt már, amikor a háta mögött éles kürtszót hallott, majd a következő pillanatban nagy, sötét árnyék előzte meg szédítő gyorsasággal. Csak egy pillanatig látta maga mellett a hatalmas, fekete kocsit, aztán, mikor az eléje került, a saját reflektorának fényében megnézhetette a rendszámát is, de csak automatikusan pillantott rá s így csak ennyi maradt meg benne: ... Y—67 ... De azt már nem tudta, hogy az Y az első betű volt-e, vagy a második? Csak azt tudta határozottan, hogy a 67-es számmal végződött a rendszám. Ezzel azonban nem sokat törődött. — Ugyan miért rohan ez a veszett országúti huligán? gondolta bosszúsan, de a kocsit, a nagy fekete „Lada” akkor már messze járt, reflektorának fénye

egyre halványabban látszott, majd végleg eltűnt.

Az autóval esett találkozásától megtett már tíz kilométert. Reflektorának fénye egyszerre egy, az útpadkán fekvő, hosszú valamire esett. — Mi a csoda hever ott? Megnézem! — A fény ekkorra már teljesen befogta a hosszú tárgyat. Irma úgy állt meg, hogy a fény ráessen. Kiugrott a kocsiból és odafutott a heverő valamihez. Amikor föléje hajolt, rémülten döbbszent rá, hogy ember a heverő tárgy...

Hátrahőkölt, és azután erőt vett magán. Ez az ember bizonyára rosszul van, vagy részeg. Megfogta a vállát, hogy megfordítsa a hason fekvőt, de rémülten érezte, hogy halottat mozdit.

Amint Irma megfordította, láthatóvá lett vi-csorgó arca, mely az éles reflektorfényben nagyon csúnya látvány volt.

Irma irtózva eresztette el, és majdnem összeesett a rémülettől. Visszatántorgott a kocsijához, felrántotta az ajtót és berogyott a volán mellé. Pillanatig csak ült roskadt tehetetlenségben, majd eszeveszett menekülési vágy fogta el. — Rendőr! Rendőrség! — azt hitte, hangosan sikoltja ezeket a szavakat, de egyetlen szó sem buggyant ki a torkán, csak némán táto-gott, majd gyorsan, kapkodva beindította a motort. A „Wartburg” dühös morgással megugrott, nem volt szokva az efféle goromba bánásmóddhoz. Rohanni kezdett, fényes reflektor-szemei élesen világították be az utat.

A nő keze remegett a volánon. Megszokott higgadt nyugalma teljesen eltűnt, nem tudott uralkodni magán, csak azon volt, hogy minél messzebb kerüljön a hullától és mielőbb rendőrt találjon! Már százharminccal ment. Arról teljesen megfeledkezett, hogy nem messze innen éles hajtókanyar van. Mire észrevette, már késő volt...

III.

— Te, Péter, már régen volt ilyen csendes éjszakánk! Szinte nem is szeretem, mert elálmosít ez a nyugalom!

— Persze, mert az őrmester elvtárs csak akkor érzi magát jól, ha valami kis „munka” van. Bunyó, meg ilyesmi...

— Na nem éppen, de ez az egyhangú éjjeli mászkálás csakugyan elálmosít. Húha! Te, mi az ott? Ott ni, az út mellett! Állj meg!

— Aha. Látom! Az bizony egy ember! Na ne-sze neked nyugalom...

A rendőrautó csikorogva fékezett az útszélen heverő ember mellett. A két rendőr kiugrott és odaszaladt. Az őrmester ráhajolt, óvatosan las-san a hátára fordította:

— Na, ez kész! Egészen. Tizedes! Hívja Rigót! Küldjék a többieket!

A tizedes visszaült a kocsiba, adásra állította a rádiót:

— Itt Pipacs! Itt Pipacs! Hívom Rigót! Hívom Rigót! Vétel!

— Itt Rigó! Itt Rigó! Mi van? Vétel!

— Itt Pipacs! Jelentem, hogy a négyes úton, a százötvenes kilométerkő mellett az útpadkán halott férfit találtunk! Kérem a helyszínelő jár-őrt! Vétel!

— Vettem! Indítom a helyszínelőket. Várjanak ott! Vége!

— Értettem! Várunk! Vége!

A tizedes vételre állította a rádiót és vissza-ment az őrmesterhez:

— Jelentem, jönnek! Mi történhetett ezzel az emberrel?

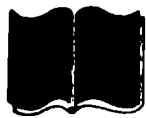
— Honnan tudjam? Majd kiderül. Annyit lát-tam, hogy a bal halántékán nagy, kék folt van. Még egészen fiatal, de korához képest jól be lehetett rúgva, mert még most is bűzlik belőle az italszag.

— Az áldóját! Ha részeg volt, hogyan kerül-hetett ide? Hiszen itt se közel, se távol nincs kocsmá!

— Ennél kérdezz könnyebbet!... Te, nézd már, miféle marha az ott?

Velük szemben egy autó rohant teljes erővel. Úgy száguldott, mintha az ördögök kergetnék. Amint odaért a rendőrautó mellé, eszeveszett csikorogással fékezett és a kicsi „Trabant,” majd-nem bukfencet vetett. Ajtaja felpattant, egy idős férfi szállt ki a kocsiból és a rémülettől sápad-tan dadogta az eléje lépő rendőröknek:

— Elvtársak... Jöjjenek gyorsan! Ott... Ott, a kanyaron túl...! Egy autó van az árokban! Siessenek...!

Az őrmester szitkozódott a foga közt. A tizedes csak úgy mellékesen a fülébe súgta:

— Milyen csendes éjszaka . . .

IV.

Az őszülő százados idegesen dobolt az íróasztalon:

— Nem találtak semmit? Mi lesz? Alusztok? Az öreg már megeszi a fejemet! Egy ilyen piszlicsári ügyet sem tudtok felderíteni?

— Jelentem, a semmivel mi sem tudunk mit kezdeni. Semmi nyom nincs. Az áldozatnál semmiféle igazolványt nem találtunk. A boncolás szerint vérében nagymennyiségű alkoholt találtak. A bal halántékán nagy, kék folt van, a halálát a halántékára mért ütés okozta. Az ütést valami kerek tárggyal mérték rá, de lehetett ökölcsapás is.

— Ezzel ugyan nem sokra megyünk! Azt szeretném tudni, hogyan került oda? Élve? Halva? Ha ezt tudnánk, már lényegesen közelebb lennénk a megoldáshoz!

— Az igaz! Szerintem már nem élt, mikor odakerült, mert dulakodás nyomai nem látszanak a talajon.

— Eszerint valami járműből dobták ki. Apropos! Jármű! Azzal a nővel mi van, akit ott találtak a közeli kanyarban összetört kocsijával?

— Még eszméletlen, de most már van remény, hogy életben marad, bár elég szépen összetörte magát.

— Ennek örülök! Na, mit bámulsz? Nem annak örülök, hogy összetörte magát, hanem annak, hogy életbenmarad! Tőle talán megtudhatunk valamit az útszéli halotról.

— Azt hiszi százados elvtárs, hogy a két esetnek valami köze van egymáshoz?

— Én nem „hiszek”, csak gondolkodom! Itt ni, a fejemmel! Érti hadnagy elvtárs? Vagy maga nem szokott? Meg is látszik az eredményen!

A fiatal hadnagy lángvörös lett:

— Értettem, százados elvtárs! De . . . szóval a halott a kilométerkő mellett hevert, az autó meg a kanyaron túl! . . .

— Na és? Attól még lehet a kettő között összefüggés! Na, mindenesetre, ha a nő magához tér, én akarom kihallgatni! Most leléphet!

V.

Irma egy heti eszméletlenség után, lassan ébredt öntudatra. Az eszmélés rettentő nehezen ment, mert amikor már-már visszakapaszkodott az innenső partra, valami nagy erő négyszer—öttször visszadobta a Semmibe. Végre, nagy nehezen csak el tudta kapni azt a vékony fonalat, ami az élethez kötötte. Lassan kinyitotta a szemét és behunyorgott a kórterem vakító, fehér fényébe.

— Hol vagyok? — kérdezte suttogva.

— A kórházban, kedves. Na, csak hogy magához tért! Kér valamit?

— Vízet . . . szomjazom . . . jaj! — halkán felsikoltott, mert amint megmocant, kegyetlen fájdalom hasított a fejébe, majd átterjedt minden törött tagjába. A nővér csitította:

— Maradjon nyugton kérem, mert ha mozog, fáj magának!

— Vízet . . . A halottat elvitték már? Szóltak a rendőrségnek?

— Miféle halott? Miféle rendőrség? Nyugodjék meg!

— De a halott . . .

A nővér riadtan nézett rá, de a beteg akkorra már újra eszméletlen volt. Az ápolónő szaladt az osztályos orvoshoz, elmondani, mit hallott.

VI.

Amikor Gácsi Irma magához tért, a főorvos és egy rendőrtiszt állt az ágya mellett. Amint tekintete kitisztult és meg tudta különböztetni a fehér köpenyt az egyenruhától, szemében öröm csillant, és egyenesen a rendőrtisztre nézett:

— Végre . . . ! A halottat már elvitték?

— Milyen halottat? Kérem, mondjon el mindent, ha nem fárasztja nagyon a beszéd.

A főorvos eleresztette a beteg pulzusát és halkán odasúgta a rendőrnek:

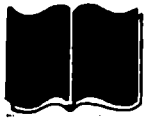
— Kérem, ne fárasztja ki és izgassa fel.

— Nem, nem, a világért sem.

— Mit suttognak? Hagynak már beszélni végre?

— Persze! Beszéljen, kérem!

— A halott . . . egy férfi . . . Ott feküdt az útpadkán . . . jaj . . . Nagyon megijedtem, amikor megnéztem. Beültem a kocsiba, rendőrt keres-

ni... aztán... a kocsit megbillent és nem tudom mi lett...?

— A kanyar után berepült a búzatáblába. Mit látott, mielőtt a halottat megpillantotta? Mekkora volt a forgalom?

— Nem volt nagy, nem láttam semmi különöset. Csak egy veszettül vágató „Ladá”-val találkoztam, már jóval Szolnok után.

— Aha! Mit látott belőle? Biztos, hogy „Lada” volt?

— Igen, azt hiszem... Nagy volt és a hátulja „Lada” formát mutatott, amikor a reflektorom fénye befogta.

— Nem látta ön annak a feltételezett „Ladá”-nak a rendszámát?

— Láttam, de sajnos csak a felét tudtam megjegyezni. Az egyik betűje tudom Y volt, a két utolsó számjegye 67.

— Értem. Másra nem emlékszik? A halott hogyan feküdt?

— A feje a betonon... arcrá borulva feküdt. Rettenetesen megijedtem!

— Elhiszem! Ha még valami eszébe jut, kérem, üzenjen nekem. Vadas százados vagyok. Pihenjen most már! Kezét csókolom!

VII.

A telefon csengetett, a százados felkapta a kagylót:

— Halló! Itt Vadas! Igen... Értem... Mi? Hol? A Vak tóban? Értem! Várjanak, azonnal megyek!

— A százados lecsapta a kagylót, de nyomban újra tárcsázott:

— Jánosi! Azonnal gyere át hozzám! Megyünk a Vak tóhoz. — Másik kezével az asztali csengő gombját nyomta. A belépő rendőrnek parancsolt:

— A kocsit, azonnal!

A fiatal hadnagy futva érkezett.

— Jánosi, fiam! Megyünk a Vak-tóhoz! Most jelentették, hogy egy fekete „Ladá”-t találtak! Na, ehhez mit szólsz? He?

— Ejha! Na, ez rendes! Az a kórházi baleset is egy fekete „Ladá”-t emlegetett! Ez már nem lehet véletlen!

Félóra alatt odaértek a Vak-tóhoz. Ezt az el-mocsarasodott tavat azért nevezték így, mert az az ér, mely valaha táplálta, már évekkel előbb lassan kiapadt és a tó lassan kezdett feltöltődni, már jóformán csak hatalmas iszapdávány volt, teli sással, meg békával.

Ebbe az iszaptömegbe volt belesüppedve a „Lada” a tetejéig. Mire a két rendőrtiszt odaért, már ott voltak a tűzoltók is, húzták kifelé az autót egy csörlővel.

A rendőrfőnök parancsnoka jelentett a századosnak:

— Százados elvtárs, Balla Sándor őrmester, jelentem, hogy ma reggel hét óra harminc perckor a vezetésem alatt szolgálatot teljesítő járőrt megállította két általános iskolai tanuló, akik elmondták, hogy a Vak-tó mellett játszottak és akkor látták, hogy egy fekete autó teteje látszik ki az iszaptól. Idejöttünk, és amint szemrevételeztük, azonnal jelentettem a százados elvtársnak, majd kihívtam a tűzoltókat és a kocsit rövidesen a parton lesz.

Valóban, az elsüllyedt autó negyedórán belül a parton állt, de roppant viharvert állapotban. Vastagon állt rajta az iszap, csepegett róla a víz. Az egyik tűzoltó a rendszám tábláról leütötte az iszapot és ekkor előtűnt a rendszám: „WY 45-67”.

— Az áldóját! Ez az a kocsit, amit a balesetes nő emlegetett! Na ez egyre érdekesebb lesz! Nézzük csak, mit találunk a kocsiban?!

Kinyitották nagynehezen a kocsit ajtaját, de nyomban félre is ugrottak, mert a kocsiból csak úgy dőlt az iszap, meg a víz.

— Ez ám a disznóól! — kiáltotta a hadnagy — Csak tudnám, minek hoztam magammal a kutyát? Lux! Gyere onnan! Mi a fenét akarsz ott? Legfeljebb koszos leszel...!

A kutya azonban nem sokat adott rá, mereven állt és figyelt be a kocsiba. Amikor a víz teljesen kiömlött, hirtelen beugrott az iszapba, kirántott onnan valamit és nagy diadallal cipelte a víztől-sártól csepegő izét a hadnagnak, leült előtte és farkcsóválva nyújtotta át a rongycsomót. A hadnagy nem nagy lelkesedéssel nyúlt érte, de a százados örömmel kiáltott rá:

— Te! Vigyázz! Mert az egy zakó! Tedd el, mert ennek még hasznát vesszük.

VIII.

- Na, van valami újság?
- Igen! Megszáritotta a labor a zakóban talált személyazonosságát, és a benne lévő fényképről azonosították azzal a halottal, aki az út mellett feküdt!
- Na, ez már aztán valami!! Akkor legalább már a nevét is megtudjuk...
- Azt igen. Borsos Zoltánnak hívják, huszonöt éves, ceglédi lakos. Szobafestő. Nőtlen.
- Hát ezt jól elhozták ide meghalni... Csak az a kérdés, kik?
- Ha ezt tudnánk, nem kellene keresni őket. De van még egy újság. Ma reggel értesítést kaptunk, hogy a múlt hétfőn Budapesten elveszett a „WY 45-67” rendszámú fekete „Lada” gépkocsi.
- Mi a fene? Eddig aludt a gazdája?
- Még nem tudom. De ma megyek Pestre, az autó gazdájához, azt remélem, akkor már előbbre leszünk!

IX.

- A hirtelenszöke fiatalember titkolt idegességgel nézett a vele szemben ülő rendőrtisztre. Kezében enyhén remegett a cigaretta, melyből mélyeket szippantott. A rendőr élesen figyelte, s csak úgy reflexszerűen gondolta: mitől ilyen ideges? Ennyire bántja a kocsi elvesztése? — Hangosan azonban ezt kérdezte:
- Miért csak egy hét múlva jelentette be a kocsi ellopását?
- Nem is tudom... Talán mert félttem az apámtól... Nem nagyon szereti, ha használom a tragacsát, mert a kocsi nem az enyém, hanem az övé.
- De maga úgy jelentette: Ellopták a kocsimat!
- Na igen! De csak azért, mert egyezik a nevünk: ő is Mester János, én is. De ez csak nem baj?
- Baj? Nem, csak félrevezetés. Hát akkor tessék elmondani, hogyan fedezte fel a lopást?
- Az úgy volt, hogy apámék elutaztak Olaszba, én meg elvittem a kocsit és elszaladgáltam vele. Aztán visszahoztam a parkolóba, a ház mögé. Másnap délben vettem észre, hogy ellopták.

- És miért nem jelentette azonnal?
- Nem tudom! Már mondtam!
- Na, na, mit idegeskedik? Azzal nem leszünk előbbre! Ja, mondja csak, hányan autóztak?
- Hát... m...? Ehhez meg mi köze? Nem mindegy az?!
- Na, ebből már elég volt! Azt mondja meg, miért, hová és kikkel autózott hétfőn este?
- Mi köze hozzá? Én azt kértem, keresse meg a rendőrség az autótolvajt és erre maga engem faggat, hová autóztam? Nem mondaná meg mivel? Hiszen ellopták a kocsimat!?
- A lopott kocsival, fiatalember! Mert azt saját maga vitte el és csak azután találta ki, hogy ellopták!
- Én?! Nahát, ezt kikérem magamnak! A tolvajt keresse meg, ne velem szórakozzon!
- Igaza van. Valóban, nekem a tolvajt kell keresnem... Apropos! Nem ismeri véletlenül Borsos Zoltánt?
- A könnyedén feltett kérdés után halálos csend zuhant a szobára. A fiatalember arca falfehér lett, kezéből kiesett az égő cigaretta.
- Hallotta, mit kérdeztem? Ismeri Borsos Zoltánt?
- Ismerem... Na, és akkor mi van?
- Az majd elvállik. Mikor beszélt vele?
- Vasárnap. Együtt voltunk moziban.
- Meg hétfőn éjjel, úgy-e? Együtt autóztak?
- Igen... nem... Mit akar tőlem?
- Az igazat! Miért ölte meg Borsos Zoltánt?
- Én...? Nem én ütöttem le, hanem a Schremák... és hagyjon békén...
- Hát, sajnos ezek után már bajos lenne! Na aztán most már hadd halljam, ki az a Schremák, és hol lakik?
- Hallja! Mit képzelsz maga, mi vagyok én, rendőrspicli?
- Na-na, szépöcsém! Ne pattogj! Adja itt nekem a károsultat és ugyanakkor részese egy gyilkosságnak!
- De értse meg már! Nem én ütöttem le Zoltit, hanem az a hülye Schremák!
- Jó. Én még el is hiszem. De akkor most megyünk a Schremákhoz!

X.

— Mi a frászt akarsz itt hajnalban? Már aludni sem lehet tőled?

— Felőlem alhatnál, marha! Nem látsz? Nem magam jöttem!

— Az ám, mi! Egy hekus! Pardon! Egy rendőrtiszt! Minek köszönhetem a szerencsét? Tessék, üljenek le! Még mindig jobb, ha én ültetem le az elvtársat, mint ellenkezőleg...!

— De kedélyes! Vagy talán úgy érzi, meg lenne rá az oka?

— Na, nem! Csak vicceltem... Hehehe... Nem vagyok én se betörő, se kasszafúró...

— Hát... az nem, de másban lehet ludas! Mondjuk... Na, mondja csak Schremák Andor, miért ölte meg Borsós Zoltánt?

A deltás, magas fiatalember elsápadt, de erőt vett magán és megpróbált vigyorogni:

— A főhadnagy úr humoránál van... Már miért öltem volna meg azt a, kit is? Mikor nem is ismerem!

— Na, ezt hagyjuk! Ne nézzen hülyének! A tagadás felesleges, mert a barátja már mindent elmondott!

— Micsoda? Köptél, te piszok! Megöllek!

— De belejött! Üljön le! — Lux! Órizd! A kutya „aki” eddig olyan csendesén viselkedett, mintha ott sem lett volna, most egy kurtát mordult, megállt a fiatalember előtt és éles tekintettel figyelte minden mozdulatát.

— Semmi ugrálás, Schremák! A barátja egyébként nem „köpött”, csak véletlenül szólt a magát. Egyébként most már tudom, miért eresztették bele a kocsit a „Vak-tó”-ba.

A két fiú rémülettel nézett egymásra, mialatt a tiszt minden rezzenésüket figyelte. Jobb lesz, ha maga meg szépen megerősíti a dolgokat!

— Jól van. Most már úgyis mindegy... Mit akar tudni?

— Mindent! Kezdje el!

— Hát Borsóssal már féléve haragban voltunk, mert én akkor felszedtem egy csajt, de ez a lány nem tetszett a haveroknak. Azt mondták, nem való hozzám, mivel nyolc évvel öregebb. Emiatt Zolival is összezúróztunk. Soká nem beszéltünk. A múlt hétfőn találkoztunk össze véletlenül Jánoséknál. Kibékültünk. Elmentünk moziba, aztán Jancsi azt mondta, menjünk

valahová piálni. Mentünk. Aztán mentünk kocsizni. Szolnokon még megálltunk és még it-tünk. Jancsi volt még a legjózanabb, ő vezetett, mi meg hátul ültünk. Beszélgettünk és Zoli megint rákezdte a csajt emlegetni, meg, hogy az a vén spiné nem való hozzám, mert annak több szeretője volt, mint égen a csillag! Nagyokat röhögött, mert piás volt rettenetesen. Kértem, hallgasson, de nem és nem! Már nagyon begurultam, mérgemben meg akartam fenyíteni, nyakonverni, vagy mit tudom én! Csak az a baj, hogy én nagyon erős vagyok...

— Erre aztán nem verte meg?

— Dehogynem! Sajnos. Csak pofont akartam neki adni, de az a baj, hogy nem tenyérrel ütöttem, hanem ököllel... Az ütés a halántékát érte. Azonnal leesett a feje. Kiáltottam, hogy álljunk meg, mert ez a marha rosszul van!

— S akkor már halott volt?

— Igen. Jancsi megállította a kocsit, néztük Zolit, ráztuk, de nem felelt, csak lógott a feje jobbra-balra... Mentünk tovább, mert reméltük, hogy mégis magához tér... Aztán egy zökkenőnél Zoli leesett az ülésről. Akkor értettük meg, hogy igazán „kész”. A frász tört bennünket. Soha nem volt még egy szabálysértésünk sem és akkor most ez...

— Tovább!

— Megálltunk. Kítettük az út mellé, aztán mentünk tovább.

— Miért?

— Magam sem tudom... Talán mert azt reméltük, hogy ha megszabadulunk tőle, akkor nem tudják meg, hogy ki tete...

— Így volt, Mester János?

— Így, hadnagy elvtárs...

— Most már csak azt szeretném tudni, hogy a kocsit miért süllyesztették a Vak-tóba? Hiszen az a saját kocsija volt, nem lopta...

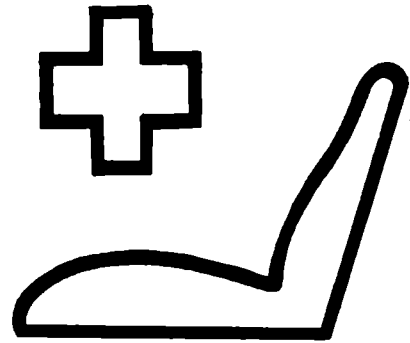
— Én erre a kérdésre akkor sem tudok felelni, ha a hadnagy elvtárs itt helyben agyonüt...! Úgy éreztem, ha a kocsitól nem tudok azonnal megszabadulni, megőrülök! Az országúton meg nem hagyhattuk! Az még nem segített volna rajtunk.

— Már csak azért sem, mert Borsós zakója is benne volt!

— Tessék? Benne volt? Te jóisten! Ezt észre sem vettük...! Azt mondta Schremák, ő is

A vakvezető kutyával közlekedők szakcsoportjának híradója

Vakvezető kutyával utazóknak fenntartott hely

Esőre hajló, július végi szombat van, nagy üzem indul a csepeli Vakvezető KutyaKiképző Iskolában. Korán reggel egymás után érkeznek a 48-as autóbusszal sorstársaink, akiket vakvezető kutyájuk vezet. Legtöbbjük előtt jól ismert az út, de most váratlan akadály fogadja őket, az iskola előtti út fel van szedve, gödröket, kőrakásokat kell kikerülniük, hogy céljukat elérjék.

Előző VV híradónkban már jeleztük, hogy vizsgázási lehetőséget nyújtunk mindazok részére, akik a most működő iskolában még nem vizsgáztak le. Sok kutya vezet az országban. Több került ki a régi iskolából, sokat sorstársaink maguk képeztek ki. A megszokott környezetben, a jól ismert úton lehet, hogy már rutinnal jól vezetnek, de vajon biztonságosan megállják-e helyüket akkor is, ha idegen terepen kell vezetniük gazdáikat, ha nem várt feladatokat kell megoldaniuk, vagy új, eddig nem ismert szagok, benyomások ingerlik őket. Minden vakvezető kutyával járóknak saját érdeke, hogy biztos legyen abban, kutyája „tűzön-vízen át” biztonságosan fogja vezetni, nem téveszt, nyugodtan rábízhatja minden lépését. Elsősorban azért adtuk meg a lehetőséget, hogy mindazok, akik szükségét érzik, gyakorolhassanak oktató felügyelete mellett. Másik célunk az volt, hogy a levizsgázott kutyák részére a hivatalos, örtükkörrel ellátott vakvezető kutya igazolványt kiadjuk, mely majd a jövőben egyedüli hivatalos igazolása lesz a kutya vakvezető mivoltának

(Folytatás a 21. oldalról.)

merős azon a vidéken és tudja, hogy van ott egy eliszaposodott tó, abba belesüllyeszthetjük a kocsit...

— ... aztán meg maga feljelentést tesz ismeretlen tolvaj ellen. Na, ezt jól kitervezték, annak ellenére, hogy először csinálták!

— Hadnagy elvtárs! Én becsületszavamra nem akartam! Csak véletlen volt!

— Véletlen? Na, Schremák, a maga becsületszava...! Akkor hát én nem véletlenül, hanem szándékosan, letartóztatom mindkettőjüket, emberölésért, gyilkosságban való bűnrészességért, valamint hatóság félrevezetéséért!

és egyben jogosít mindazon kedvezményre, melyek őket és gazdáikat megilletik.

8 órára már tíz kutya jelent meg gazdáikkal és néhány kísérővel, többen vonattal érkeztek vidékről. A két újonnan átadásra kerülő mellett a nyolc veterán megindult az iskola előtti akadályokat kerülgetve, és csoportokban, később a csepeli áruház előtti parkban táboroztak le gazdáikkal. Innen indultak egyenként a háromtagú vizsgabizottság kíséretével, hogy megbirkózzanak az akadályokkal.

Az egyik kísérő távolról követte és figyelte a vizsgázók minden megnyilvánulását, melyekről beszámolt részünkre. Az út Csepel legforgalmasabb részein vezetett keresztül, ahol az akadályok minden fajtája előfordult. A park szélén az előző napi nagy eső nyomait, a bokáig érő pocsolyákat és mély gödröket kerülgetve indultak el vizsgázóink és természetes, hogy ezeket ki kellett kerülniük. Egy csatornaépítés mély gödre felett két szál palló az ideiglenes híd. A park egyik útja zsákutca, végén bokor, ide nem volt „illő”, hogy gazdáját bevezesse kutyája. Szombati nap lévén a szabadtéri piacon nagy forgalom volt — kirakott áruk, gyümölcsök, zöldségek és ráadásul hatalmas, zsbongó forragtag.

Az áruház előtt parkoló autók között ugyancsak tekervényes úton érthették el a főbejáratot. Az áruházban lépcsőkeresés, fel az I. emeleti bútorosztályra. A kirakott bútorok zezugos útját még nehezítette az, hogy a visszautat mesterségesen elzárták egy sor székekkel. Ezt az akadályt különféleképpen oldották meg. A szelídebbje megkerülte a székeket, de volt olyan gazda, aki egyenesen beleparancsolta kutyáját, feldöntve a bútorokat. A földszinten az átható, erős borszag a cipőosztályt jelezte. A fullasztó meleg áruházból a szabadba érve útjuk egy húsüzlet előtt vezetett el, ahonnan ínycsiklandozó illat áradt ki. Bármilyen éhesek is voltak a vezető kutyák, nem volt szabad erre sem reagálniuk. Az üres ládákat rakodó munkások csapkodó zaja, néhány láncal elkerített terület, egy mellmagasságban kinyúló akadály és néhány zebrán történő átkelés után értek vizsgázóink körsétájuk végére.

A hármas vizsgabizottság tagjai egyenként figyelték és értékelték a vezető kutyák munkáját. Az észlelt hibákat és a javítandó dolgokat jó tanácsként közölték a gazdákkal. Kettő kivételével megfelelték mindazon szigorú, de jogos követelményeknek, melyeket elvárnak egy vakvezető kutyától. Ezek a kutyák megmutatták, hogy teljesen ismeretlen helyen, gazdáik irányítása alapján, minden akadályt kikerülve, képesek a biztonságos vezetésre. Egyben ez az alkalom jó tanul-

Magnósoknak – magnóról

Legutóbbi írásomban a magnetofonok működtető mechanizmusát kezdtem részletezni. Ennek kivitele és be- valamint utánállíthatóságának bonyolultsága nagyban meghatározza egy készülék használhatóságát és tartósságát. Tulajdonképpen a magnó mechanikájának gondos tervezése és kialakítása, az elkészítés precizitása egy kopásálló fejfel együtt, már csak szakszerű használatot kíván, és egy tartósan jó készülékünk lehet. A lejátszás—felvétel erősítéstechnikai megoldásai ma már elvileg a kisebb gondot okozák, javításukkor is legfeljebb egyenleg beszerzett külföldi készülékek nálunk nehezen hozzáférhető különlegesebb alkatrészei jelentenek problémát. (Ilyen alkatrészek sajnos, egyre többen vannak, meg kell e miatt gondolni a még nagyon kedvező árú, tetszetős, márkás készülékek megvételét.) Ez persze kereskedelmi és nem műszaki szempont. A magnetofon mechanizmusának működését részletezve egyrészt a működés elvét is elmondom, más-

részt a szakma gondjairól is képet kap az érdeklődő.

Írtam legutóbb a nyugalmi fékről és a szalag lejátszáshoz való megindításáról. Részleteztem a megindítás pillanatában működő szerkezetek szerepét. Az üzemmód gombok megnyomásakor érezhetjük a megnyomáshoz szükséges erőből, hogy a nyomógomb egy bonyolult mechanizmust mozdit el, majd ez az egész mechanizmus egy helyzetben rezeszeldődik, rögzül. Más üzemmód kapcsolója oldja ezt az állapotot, és egy másikat rögzít. A múltkoriakban írtam a fékerők kiegyensúlyozottságának szükségességéről, az egyes szerkezetek működésének lényeges sorrendjéről, amelyek között csak nagyon kis időkülönbség van, a gumigörgő nyomásának pontos értékéről. Mindezeket egy bonyolult karrendszer biztosítja, amely tagjai csuklókcal és rugókkal kapcsolódnak egymáshoz. A csuklós kapcsolatok kopnak, a rugók ereje idővel csökken, sőt a karok is deformálódhatnak. Ezek a működés egyensúlyát elront-

ják. Egyes magnókban ez a mechanizmus szinte az áttekinthetelenségig bonyolult. és így a hibalehetőség megnövekszik. Különösen egy idő után, amikor komolyabban kopni kezd az amúgy sem nemes anyagokból elkészített szerkezet. Ezek után érthető, hogy stúdiókészülékekben az üzemmód-kapcsolók csak elektromos érintkezők, a karrendszer teljesen elmarad és az egyes szerkezeti, működtető elemeket — pl. fék, gumigörgő-mozgatás — egyenként elektromágnesek működtetnek. Ez a megoldás ára miatt nem lehet általános, de az egyre igényesebb, tehát egyre drágább magnókban mindinkább ezt közelítik. Az igényesség fogalma nem a megvásárlás pillanatában kapott minőséget jelenti, hanem, hogy ez a minőség esetleg néhány évi használat után, gyakori állítgatás nélkül is megmaradjon. Ezt sajnos a bolti raktárból kihozott készüléktől sem mindig kapjuk meg, amikor magnetofont vásárolunk.

(Folytatjuk)

(Folytatás a 22. oldalról.)

ságot szolgáltatott arra is, hogy még a jó vezető kutyákat is zavarba hozhatja néhány ritkábban előforduló akadályfajta.

Mindazok, akik most nem tudtak résztvenni a vizsgán, de szándékukban állt, a jövőben bármikor jelentkezhetnek az iskolában telefonon, vagy levélben, és a legközelebbi kutyáztatás alkalmával a vizsga letételére mód nyílik.

A VKI hírei

A VKI vezetősége összeállította azt a versenyszabályt, melynek alapján az őszi folyamán verseny megkezdését tervezik, ezen részt vehet minden vakvezető kutyaminősítéssel rendelkező páros. Az erőpróba két fő részből fog állni: fegyelmező gyakorlatokból és vezetési gyakorlatokból, ez utóbbi tartalmazza a mindennapi életben előforduló szabályokat. Pontozás alap-

A versenyfeltételekről minden kutyatulajdonost írásban értesítünk.

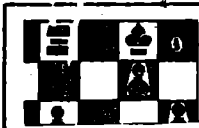
A versenyfeltételekről minden kutyatulajdonost írásban értesítünk.

Egy érdekes hír Szabolcsból

A VKKSZ munkáját nagyban megkönnyítik a megyei megbízottak, akik a helyi viszonyokat jól ismerve, segítséget nyújtanak a kutyával közlekedő sorstársaknak, és komoly propagandamunkát fejtenek ki.

A Nyíregyházán élő Pocsai István neve már nem ismeretlen olvasóink előtt, nemrég hosszabb cikket adott közre lapunkban életéről, sorsáról és nem utolsó sorban négy lábú segítőjéről.

Miután megszervezte a helybeli vakvezető kutyák hús- és tésztaellátását, valamint elkészítette az ez évi teljes vezető hám mennyiségét — ez a társadalmi munka komoly összeget jelent — most, közbenjárására, az ottani autóbuszokon feltűnő piktogram jelzi a vakvezető kutyával közlekedők és általában a rokkantak részére kijelölt helyet. Reméljük, az érdekes kezdeményezést máshol is követik.

Roll-Ball „Budapest Kupa” 1982.

Az 1981—82. évben eredményesen szereplő Roll-Ball Szakosztályunk legnagyobb hazai eseményéhez érkezett akkor, amikor a szövetségünk keretein belül működő sportbizottságtól megkapta azt a lehetőséget, hogy önálló szakosztályi szervezésben nemzetközi kupát alapítson „Budapest Kupa” néven. Szakosztályunk vezetősége igen nagy lelkesedéssel és körültekintéssel fogott a nemzetközi torna előkészítéséhez. Meghívót küldtünk a bolgár, a lengyel válogatottaknak, valamint a Start Levoca (Lőcse) és a Zora Praha csapatainak. Miután a meghívottak elfogadták a tornán való részvételt, versenyünket 1982. július 17—18-ra tűztük ki.

A torna lebonyolításához, mint már korábban is több alkalommal, a Vasas SC nyújtott otthont kiváló körülmények között, igen jól előkészített sportcsarnokában.

A versenybíróóság 1982. július 17-én délelőtt megtartott technikai értekezletén az alábbi játékrendben állapodtak meg a csapatok vezetői:

1982. július 17. (szombat) 1. nap

- 15.15 Bulgária—Budapest Válogatott
- 15.45 Lengyelország—St. Levoca
- 16.15 Interkosmos—Z. Praha
- 16.45 Bulgária—St. Levoca
- 17.15 Lengyelország—Z. Praha
- 17.15 Interkosmos—Budapest Válogatott
- 18.15 Bulgária—Lengyelország
- 18.45 Budapest Válogatott—Z. Praha

1982. július 18. (vasárnap) 2. nap

- 9.00 Interkosmos—St. Levoca
- 9.30 Lengyelország—Budapest Válogatott
- 10.00 Bulgária—Interkosmos
- 10.30 Z. Praha—St. Levoca
- 11.00 Lengyelország—Interkosmos
- 11.30 Bulgária—Z. Praha
- 12.00 St. Levoca—Budapest Válogatott

Szakosztályunk vezetősége, annak érdekében, hogy minél több játékosnak szerezhesen nemzetközi tapasztalatot, két csapattal indult a „Budapest Kupán”, így az Interkosmos mint önálló csapat és szakosztályi egység, valamint a Budapest Válogatott a Fortuna, a Viktória és a Maita csapataiból válogatva.

Interkosmos csapata:

Szabó András kapus, Brátán Ferenc jobb hátvéd, Bakos Kálmán bal hátvéd, Kelemen József dobó, Oláh József dobó, Borbély Lajos védő-tartalék, Böröcz István dobó-tartalék.

Budapest Válogatott csapata:

Szilasi Ferenc kapus, Gubuznai Imre jobb hátvéd, Dinya Imre bal hátvéd, Molnár Ferenc dobó, Czuth Gábor dobó, Csák József dobó-tartalék, Németh László védő-tartalék.

Csapatunk igen lelkiismeretesen készültek a rangos eseményre, így a tornát megelőző héten naponta edzettünk és gyakoroltuk a játék legfontosabb mozzanatait.

A sorsolás különös véletlene folytán a Budapest Válogatott esett először át a „tűzkeresztésen” — így a Bolgár Válogatottal kezdtünk és nyertünk is 3:2 arányban. Czuth Gabi két alkalommal, Molnár Feri egyszer zörgette meg régi ellenfelünk hálóját. Az Interkosmos csapata prágai barátainkkal játszott és kezdeti kisebb megingások után fölényes 6:3 arányú győzelmet aratott. Kelemen és Oláh Jóska 3—3 góllal járult a győzelemhez.

Az első játéknapi nagy eseménye a házigazdák rangadója volt, — az Interkosmos—Budapest Válogatott találkozója következett. Meghívott vendégeink már elfoglalták helyüket a lelátón és a mérkőzés előtt televíziós bemelegítéssel borzoltuk az izguló, kíváncsi nézők és családtagok kedélyeit.

Hogy miért kellett televíziós bemelegítést tartanunk?... Azért, mert az MTV dokumentumfilmet készített szakosztályunk munkájáról, ismeretterjesztő céllal a játékról és emberközélebről kívánja bemutatni a televízió nézőinek azokat, akiknek a játék öröme még akkor is nyújt valamit, ha az illetők már Európa-bajnokok.

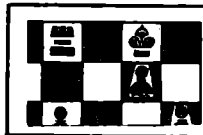
A rangadó nehezen indult! A védők önfeláldozóan háritották a legnehezebb lövéseket is. Aztán egy kis megingás az Inter táborában és máris a Budapest Válogatott vezet. Aztán még egyszer zörög a vadonatúj háló. Az Inter már csak szépíteni tudott a félidőben. A második félidő kemény csatát hozott, de az eredmény már csak a Budapest Válogatott számára hízelgő, 3:1 arányban nyert. A győzelemhez Molnár Feri 2, Csák Jóska 1 góllal járult hozzá. Az Inter gólját Kelemen szerezte.

A nap utolsó és legnehezebb mérkőzése ismét a Budapest Válogatottak jutott. Budapest Válogatott—Zora Praha 0:0, de ez az eredmény nem az igazi. Ennek a Prágának tavasszal Lőcsén hét gólt dobtunk. Ilyen a hazai pálya „előnye”.

Igy hát az első nap eredményei alapján nem dőlt el a kupa sorsa.

Budapest Válogatott	5 pont
Bulgária	4 pont
Z. Praha	3 pont
St. Levoca	2 pont
Interkosmos	2 pont
Lengyelország	4 pont

Vasárnap kora reggel már az Interkosmos melegített a sportcsarnokban. Ellenfelük a szlovákiai Lőcse csapata, akikhez minden fiút régi barátság köt. A fiúk 2×10 percben nem tudták eldönteni a mérkőzés sorsát, így mindkét csapatnak 1—1 pont volt a jutalma. A Budapest Válogatott a következő mérkőzésen a 0 pontos lengyel csapattal mérkőzött. A „hazai pálya” előnye itt is megviccelte csapatunkat — vagy talán más? — A lengyel fiúk derekasan helytálltak. Félidő 2:2. A mérkőzés vége 3:3. — A Budapest

Válogatott játéka enyhén szólva is csalódást okozott. Molnár Feri 2, Czuth Gabi 1 góllal járult hozzá a *keserves* döntetlenhez.

A következő mérkőzésen az Interkosmos a Bolgár Válogatottól „rabol” pontot, ez még jól jöhet a „kupához”. Az eredmény 2:2. Három döntetlen egymás után.

Ezt követően a lőcsei csapat javít a Prága ellen és nyer 3:0 arányban. És ismét az Inter a pályán ma és a kupa-küzdelmekben utoljára a lengyel válogatott ellen kell javítani mérlegén. Simán nyernek a lengyel fiúk ellen 5:0 arányban. Kelemen Józsa 4, Oláh 1 góllal járul a győzelemhez. Az Inter 6 pontot gyűjtött és még érmes is lehet.

Az utolsó előtti mérkőzésen az első napon jól szerepelt Zora Praha még „megfürdéli” a kupát óhajtó bolgár csapatot 1:0 arányban, — ezzel a bolgár kuparemények is szétfoszlanak.

Utoljára maradt a régi jóbarát, akitől a kezdet kezdetén még sokat tanultunk, — a szlovákiai Lőcse csapata.

A Budapest Válogatott a „Budapest Kupáért” játszott. Játszott és nyert, mert ez is a „hazai pálya” előnye. Molnár és Czuth 1—1 góllal biztosították a győzelmet.

A nemzetközi Roll-Ball „Budapest Kupa” végeredménye:

1. Budapest Válogatott	11:06	8 pont
2. Interkosmos	16:10	6 pont
3. Bulgária	14:07	5 pont
4. St. Levoca (szlovák)	12:08	5 pont
5. Zora Praha (cseh)	08:10	5 pont
6. Lengyelország	05:25	1 pont

A legeredményesebb góllövők:

1. Hrisztó Kosew, Bulgária	9 gól
2. Kelemen József, Interkosmos	8 gól
3. Oláh József, Interkosmos	8 gól

A torna utolsó aktusa a Fészek Klubban zajlott le, ahol baráti vacsora keretein belül mégegyszer felidéztek vendégeink a torna izgalmas pillanatait és az újabb csaták reményében búcsúztak Budapesttől.

Tálosi Ferenc edző

Nyugatmagyarországi kirándulás a gyógymasszőrökkel

Immár hagyományos, hogy szövetségünk gyógymasszőr szakcsoportja is évről évre kirándulást szervez. Kétségtelen, hogy egy-egy jól sikerült túra, már egy következő társasutazás megszervezéséhez csínál kedvet. Így volt ez most is. Még be sem fejeződött a kitűnő program, máris egy őszi, külföldi, hétvégi autóbussz kirándulás tervei bontakoztak ki.

Kezdjük azonban az elején.

Turi József titkár most is kitűnő érzékkel ismerte fel, hogy a vakok gyógymasszőr szakcsoportját úgy is erősítheti, a szakismeret bővítését úgy is elősegítheti tagtársai között, ha elindul velük egy olyan háromnapos tanulmányi jellegű, de szórakoztató és pihentető Vas megyei kirándulásra, melynek keretében nemcsak a szombathelyi Vakok Intézetébe lesz egy kis látogatás, hanem ma már az országhatáron túl is jó hírnévnek örvendő Büki gyógyfürdőbe is. A siker érdekében már jó előre felvette a kapcsolatot Deckermann Róbert gyógymasszőr sors-társsal, aki Bükön várta a kollégáit — és amint a későbbiek során kiderült — elsőrangú idegvezetőnek és melegszívű jóbarátnak bizonyult.

Az egész kirándulás vezetését e sorok írója vállalta el. — Tegyük hozzá, hogy nagyon szívesen és igaz örömmel. —

A Budapesttől Szombathelyig tartó elég hosszú (két és félszáz kilométernyi) utat úgy tettük kellemesebbé, hogy közben megálltunk Székesfehérvárott, hogy kávézzunk az Alba Regia presszóban, s egy kis körsétát tegyünk a hajdani koronázó városban — közelében adta ki 1222-ben II. Endre az Aranybullát. — Láttuk a fehérvári romkertet, a híres Országalmát, a copf stílusú püspöki palotát, melyet akárcsak a szombathelyit, valamint a pozsonyi primási palotát is, az európai rangú építész, Hefele Menyhért tervei szerint építettek. Megtekintettük még Pátzai Pál alkotását, a monumen-

tális lovasszobrot, a városházát és az ódon székesegyházat. Mielőtt elértük volna Vas megyét, Veszprém megyében a busz ablakából egy pillantást vethettünk Herend világhírű porcelángyárára, majd betértünk még a mestergerendás dabrókai betyárcsárdába is, hogy miként egykor a betyárok, most mi is zeneszó mellett oltuk szomjunkat. Hogy stílszerűek maradjunk, ezután az egyik betyárcsárdából a másik betyárcsárdába mentünk. Ugyanis — már vasi földön — Sárvárrott, a Rábához közeli Herpenyő patak partján: a Herpenyő Csárdában várt ránk az izletes ebéd. Nem csoda, ha ezek után a legjobb hangulatban és várakozásteli jó érzéssel futott be autóbusszunk Saváriába: Szombathelyre, a vasiak méltán szeretett „fővárosába”.

Szombathely a Dunántúl peremén, az Alpok alján fekszik. Területét a Gyöngyös és a Perint patak szeli keresztül. A rómaiak idején Savaria néven virágzó település volt. Az 5. században földrengés pusztította el az egykori római települést.

Az államalapítás idején a magyarság új város alapjait vetette itt meg, melyet másfélszázados, viszonylag kedvező fejlődés után a tatárjárás elpusztított. Az újjáépítés során németeket telepítettek a városba. A 16. század közepe táján (az ország három részre szakadása után) Szombathely a királyi Magyarország fontos városa és 1578-tól vármegyeszékhely. A 17. században a város és népe a harcok, a tűzvész, a járványok miatt sokat szenvedett. A 18. században megindult a fejlődés. Ekkor létesültek a mai belváros barokk stílusú lakóháza és középületei. 1777-ben Mária Terézia püspökséget alapított, és a város első püspökévé Szily Jánost nevezte ki.

Szombathely fejlődése a vasútépítéssel, az iparosodással vett nagy lendületet, ma több mint 80 ezer la-

kossal egyike a legvárosiasabb vidéki településeinknek. A városközpontra messze túlnyúló kisvárosias lakónegyedek és az új lakótelepek összefüggő egységet képeznek.

Eppen ezért római kori emlékeivel, barokk városépítészeti együttesével és mai fejlődésével egyik különleges és jelentős városunk. Római emlékekben való gazdagsága, ezeknek a városképekben is érzékelhető jelenléte, nemcsak városaink sorában egyedülálló, hanem ritka értékeket képvisel közép-európai viszonylatban is. Barokk tér- és épületegyüttese a legjelentősebbek egyike hazánkban. Ezeknek, valamint a nyugati országhatárhoz való közelségének köszönheti mind nagyobb látogatottságát és nagy szerepe van ebben egyre fokozódó kulturális és sportéletének is.

A város irodalmi hagyományai és kortárs írói, művészei, múzeumai, a néprajzkutatók eredményei számottevők. Az egyes mesterségek a családokban apáról fiúra öröklődtek és a családi nevekben is kifejezésre jutottak. Szombathelyen ilyen családnevek voltak mindenzedeken keresztül: Ács, Csizmadia, Csizsár, Bognár, Csapó, Ötvös, Gombkötő, Halász, Kalmár, Kádár, Nyereggyártó, Nyilas, Szabó, Szijjártó, Szűcs, Pallós, Pintér, Söveggyártó, Szekeres, Szakács, Sztás, Takács, Varga, stb.

A tartalmas városnézésnek csak kiragadott érdekességeit említhetjük.

Nagy hatást tett mindenkire hazánk talán egyik legjelentősebb barokk székesegyháza. Felkerestük a Járdányi Paulovics István romkert jelentős római és középkori maradványait. A római alapokon épült kör alakú vár a harcok során károsodott, majd a barokk kori átépítések áldozata lett. E hely egyedülálló városainkban, mert itt ókori, középkori és későbbi barokk kori városközpontok jelentős építményei láthatók, bizonyosságul Szombathely ősi múltjának.

Az egyházi jellegű Berzsenyi tér mellett a másik, polgári jellegű tér, a Köztársaság tér. Élénk forgalmával ma a város központja. Itt sűrűsödnek az üzletek. Ősi eredetű főútvonalak elágazásánál már a kö-

zéporkorban kezdett kialakulni háromszögű alaprajza. Innen csak pár lépés a Vakok Intézete, melynek az egykori ferences kolostor ad helyet a Szent Erzsébet plébániatemplom keleti oldalához kapcsolódva. A ferences templom mellékoltárán látható Szombathely legrégebbi látképe. Kriptájában nyugszik a már említett híres építész, Helfer Menyhért. A kapuzat szoborfülkéjében Árpád-házi Szent Erzsébet szobra áll.

Az estét bárki kellemesen töltheti a Claudius Szállodában, vagy az új várospark csónakázó tava mentén. Az új park szélén, a dombtetőn áll a felszabadulási emlékmű, mely a legsikerültebb új plasztikai, városdíszítő alkotások egyike (Heckenas János alkotása.)

Kőszegi tartózkodásunkat azzal kezdtük, hogy a Szabó-hegyről megtekintettük a város panorámáját. Az ország legkisebb és egyben a legtisztább levegőjű városa is, mindössze 13 ezer lakosa van. A Szombathelytől 19 km-re fekvő település az Alpok keleti nyulványainál, a Kőszegi hegység lábánál — híres szép természeti környezetben — hívogatja látogatóit. Tüzetesebben is érdemes megnézni a várost, amelyet Jurisich Miklós 1532-ben mintegy 800 ember élén 25 napig védett, és állta ostromát II. Szulmán szultán 100 ezer főnyi török seregének. Megtekintésre érdemes a város értékes Patika Múzeuma is.

A büki gyógyfürdő látogatása kapcsán érdemes megállni Bük községben, a volt Szapáry kastélynál, melyet 1696-ban Felsőbüki Nagy István építtetett barokk stílusban, s

amely ma Kastély Szálló. A műemlék kastély dísztermét — a szálló társalgóját — a luganói származású, de Sopronban élt Conti Péter szobrász stukkói díszítik. A grisaillé-képek egy századdal későbbiek, mint a stukkók. A szálló 30 szobájából nyolc stílútorokkal van berendezve. A kastély értékét emeli, az üdülést kellemesebbé teszi a hatalmas park, évszázados fáival pihenési, kikapcsolódási lehetőséget nyújt a vendégeknek.

Bük ma Vas megye legnagyobb forgalmú és látogatottságú helye: gyógyfürdőjének híre túl jutott hazánk határain. Fürdője télen-nyáron üzemel.

Sik vidéken fekszik. Nyugaton a Kőszegi-hegység vonulatai látszanak. A szépen művelt síkság látványát kisebb-nagyobb facsoportok élénkítik. A fürdő a községtől 3 km-re terül el. A szántóföldön, olajfűrés közben tört fel Közép-Európa egyik legbővebb vízi hőforrása. A fürdő kiterjedése — a hozzátartozó üdülőterülettel együtt — mintegy 120 hold. További fejlesztésre szinte korlátlan lehetőségek vannak. A büki gyógyvíz a fürdés mellett ivókúrára is kiváló. Használható reumás és ortopédiai betegségek, nőgyógyászati megbetegedések orvoslására, de vérnyomás-kiegyenlítő hatása is van. Gőzének belégzése gyógyítja a hurutos megbetegedést. Ivókúráként az emésztőrendszeri renyheségeket gyógyítja.

Búcsúzásul még feltűnt szemünk előtt a SZOT öt emeletes impozáns gyógyszállója, majd autóbuszunk hazafelé vette útját.

Tagtársaink figyelmébe

A központi elnökség 1982 elején az Állami Biztosítóval tárgyalást kezdeményezett a tagság érdekében azért, hogy látásszerűleg is megköthessék a CSÉB/80 biztosítási szerződést. Korábban ugyanis erre nem volt lehetőség. A biztosító vezetői a szövetség kezdeményezését megértéssel fogadták. Az általánosan érvényben levő szabályoktól kis mértékben eltérő feltételekben az Állami Biztosítóval megállapodtunk.

A pontos tájékoztató végett az Állami Biztosító utasítását a következő oldalon szó szerint közöljük.

III/522—1 SZÁMŰ

Központi utasítás

CSÉB biztosítások megkötésének lehetősége a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének tagjaival

A Vakok és Gyengénlátók Szövetségének tagjai különböző munkahelyeken dolgoznak, ahol CSÉB/80 biztosítások szervezése folyik, azonban ezen egészségkárosodottak részére a korábbiakban maximálisan CSÉB/50 biztosítás megkötésére volt lehetőség.

A Szövetség megkeresésére lehetővé tesszük, hogy a különböző munkahelyeken — nem nyugdíjasként — dolgozó tagjai CSÉB/80 biztosítást kössenek, az alábbi feltételekkel:

1. A biztosítás a rokkantsági nyugdíjazási szolgáltatásra nem terjed ki.

2. A biztosítás 5 éves fennállása, illetve 60 havi díjának megfizetése bármely okból bekövetkező nyugdíjazási szolgáltatásra jogosít. Ez azt jelenti, hogy mind az öregségi, mind a megrokknanási szolgáltatásra jogosult a biztosított, abban az esetben is, ha a nyugdíjba helyezés a biztosítás kezdetétől számított 5 éven belül következik be. A kifizetés azonban csak díjfizetéssel eltelt 5 év lejárta után esedékes.

3. Az egyszeri nyugdíjazási szolgáltatás összege 10 000,— Ft.

4. A Vakok és Gyengénlátók Szövetségének tagjaival kötött CSÉB biztosítások ajánlatainak aláírásakor két tanú jelenléte és aláírása szükséges. E nélkül semmilyen biztosítás nem köthető vakokkal.

5. A vakokkal és gyengénlátókkal kötött CSÉB/80 biztosítások belépési nyilatkozatát és tagsági könyveit az alanti záradékkal kell ellátni.

„Jelen biztosításból a szervezeti szabályzat 25. és 26. pontjában foglalt rokkantsági szolgáltatás nem alkalmazható. Ezzel szemben a szervezeti szabályzat 32. és 33. pontjában foglalt egyszeri szolgáltatás összege 10 000,— Ft, amely nemcsak öregségi, hanem bármely okból bekövetkező, bármely fokozatú rokkantsági nyugdíjazás esetén is jár, a biztosítás hatálybalépésétől számított 5 éven túl, ha egyúttal a 60 havi díjat is megfizette és ha a nyugdíjba vonulás hatálya a biztosítás aláírása utáni.”

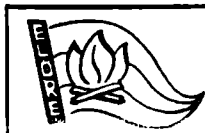
Megjegyezzük, hogy a vakok személyi járadéka önmagában nem jelent nyugdíjas állapotot.

Jelen utasítás a megjelenés napján lép hatályba.

ALLAMI BIZTOSÍTÓ

Dr. Szabó s. k.

Dr. Szántóné s. k.

Az 1982|83-as úttörőév megnyitása

Kedves Pajtások!

Ismét elérkezett az ősz, s ti friss erővel, megizmosodva, mögöttetek egy szép nyár élményével, új feladatok előtt álltok. Az új tanévvel új úttörőket is indítunk, bár nem lesz egészen más, mint a tavalyi.

Az úttörővezetők VII. országos konferenciája több évre megjelölte fő feladatainkat, s nevelőmunkánk fejlesztési irányát. Újdonság annyi, hogy nincs központi jelmondat, hanem minden csapat maga választhat olyat, ami legjobban illeszkedik a csapatközösség által elhatározott programhoz, esetleg utal a csapatnévadóra stb. Ezután is kérlek beneteket, ha valakinek van jó ötlete, szívesen meghallgatjuk! Mint ismeretes, 1982 szeptemberétől minden általános iskolában bevezetik az *öt-napos munkarendet*. Ennek következtében az úttörőcsapatok és közösségek szervezeti élete, működési rendje is módosulhat. Pl. az úttörődélután ideje. Bár a célja ennek az, hogy a gyerekek minél többet legyenek együtt szüleikkel, (s ezért minden szombaton kimenő lesz) de nálunk valószínűleg többen is itt fognak maradni a hétvégeken. Nekik igyekszünk majd tartalmasabban kitölteni a megnövekedett szabadidőt. Itt kívánom azonban idézni a Magyar Úttörők Szövetségének határozatát, mely így hangzik: „Az őrsi, raj és funkcionális közösségek összejöveteleit és a mozgalmi képzést elsősorban a hét öt napján kell megszervezni!”

Fő feladataink továbbá az erkölcsi, világnézeti nevelés. Olyan programokat kell szerveznünk ennek érdekében, melyek során bővülnek és összekapcsolódnak a gyerekek korábbi ismeretei, a világról alkotott képük. Az úttörőközösségek is legyenek formálói tagjaik magatartásának, életvitelének, életmódjának.

A kisdobos és úttörőközösségek követelményrendszere tartalmazza az *iskolai köteleességeket*, feladatok folyamatos teljesítését, a képességnek megfelelő kitartó és szorgalmas tanulást is.

Ezzel összhangban formáljuk tovább a kisdobosok és úttörők *egy-máshoz és a felnőttekhez* való viszonyát.

Nagyon fontos a *fegyelem javítása* is!

Kiemelt feladat még a gyerekek *olvasó nevelése*, a mozgáskultúra fejlesztése, a *zenei érdeklődés* felkeltése és a *zenei izlés formálása*.

Miután a nevelőotthonban élünk, nem elhanyagolható a sportra és az egészséges életmódra nevelés sem, a megváltozott tanítási rendben. Olyan tevékenységi formákat kell alkalmaznunk, melyek során a mozgás, a korszerű táplálkozás, a higiénés magatartás szokásai kialakulhatnak.

Ezek mellett az általános elvek szempontok mellett természetesen a részletes, napra lebontott programot is megkapjátok, de ez még csak később fog elkészülni.

Amennyit azért előljáróban mondhatunk, hogy hagyományos megmozdulásainkat az idén is megtartjuk.

Vagyis: a csapatzászló ünnepén indítjuk hivatalosan az idén is az új mozgalmi évet. Az ősz folyamán kirándulást, sportversenyeket és tanulmányi versenyeket rendezünk. November 7-én ünnepélyes csapatgyűlést, december 6-án pedig télapó ünnepélyt rendezünk.

Január végén — immár hagyományosan — kétnapos „ki mit tud?” következik csapatszinten, — külön a kisdobosoknak és az úttörőknek — ahonnan a legjobbak eljutnak a kerületi vetélkedőkre és a nevelőotthonok közötti versenyekre. Házi továbbképző tanfolyamainkat is elindítjuk. Nem felejtkezünk el március 15. és március 21. méltó megünnepléséről sem. Megemlékezünk Lenin és Táncsics születésnapjáról. Közben folyamatosan készülünk a próbázással egybekötött akadályversenyre, amelyre májusban kerül sor. A gyermeknap alkalmából pedig megtartjuk a kisdobos- és úttörőavatást.

A fentiekből kitűnik, hogy az idén is — az előzőekhez hasonlóan — szép, izgalmas, feladatokban gazdag úttörőév vár rátok.

Minden pajtásnak és úttörővezetőnek erőt, egészséget kívánok hozzá!

Fényi Endréné
csapatvezető

Vidéken élő, 39 éves, nemlátó férfi vagyok. Megismerkednék korban hozzáillő hölgygel. Leveleket sikkírásban kérek a következő címre: Páli Pál, Ete, Diófa út 34.

*

Pontírógéppel magnetofonszalagról vagy élő diktálás után másolást vállaló személy jelentkezését várom. Rövidírás átlagos szintű ismeretét igényelve havi 100—120 oldalnyi — elsősorban jogi jellegű szövegek — másolását kérném.

Pontírású oldalanként ugyanannyi fizetséget ajánlok, amennyit könyvmásolásért a VGYOSZ fizet, tehát 4 forintot. Bonyolultabb szövegek esetén 10% oldalankénti felárat adok. Jelentkezni lehet telefonon: Debrecen, 52-20-729, vagy levélben: Debrecen, Garay u. 18. 4026. Dr. Szép Zoltánnál.

*

Erdélyben élő, 28 éves, 174 cm. magas, jómegjelenésű, nőtlen vak férfi, aki kefekötésből él, megismer-

kedne házasság céljából korban hozzáillő lánnyal, vagy egyedülálló asszonnyal.

*

Csak fényt látó, 44 éves, 170 cm magas férfi keresi korban hozzáillő sorstársnők ismerettségét házasság céljából. Nyugdíja mellett dolgozik és tanácsi főbérleti lakással rendelkezik, gyerek nem akadály.

Válaszleveleket az alábbi címre kérjük. Kiss Béla, Szombathely, Kőszeg utca 33. 9700.

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat

Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat

Barna Zoltán: Zenel rovat

Gergelys Ferenc: Közlekedési rovat

Kuminka Györgyné: Úttörő rovat

Kiss Mihály: Kulturális rovat

Váradi Péterné: Női rovat

Dr. Vas Tibor: Politikai rovat

Kiss János: Egészségügyi rovat

Oldal

	JALTA NEM VITA TÁRGYA (I. RÉSZ)	1
<i>Szemerédi István:</i>	ELNÖKSÉGI ÜLÉS	2
<i>Bereznai Istvánné:</i>	MÚZEUMLÁTOGATÁS DEBRECENBEN	3
<i>Böloni Mária:</i>	BARÁTI TALÁLKOZÓ ÉRDEN	3
<i>Nagy Károly:</i>	VAK ÉS GYENGÉNLTÓ EMBEREK ÉRDEKÉBEN MATYÓ FÜLDÖN	4
<i>Fettik Mária:</i>	HÍREK A MOSONMAGYARÓVÁRI KÖRZETI CSOPORT ÉLETÉBŐL	5
<i>Barna Mihály:</i>	KÉT NAPOS KIRÁNDULÁS PÉCSEN ÉS KÖRNYÉKÉN	5
<i>Csik Lajos:</i>	HÍREK SOMOGY MEGYÉBŐL	6
<i>Szonda Klára:</i>	VENDÉGJÁRÁS DEBRECENBEN	7
<i>Kiss János:</i>	TÁRSSZERVEZET GÖDÜLLŐN	8
	OKTÓBER ELEJÉN NYIT A KONDI KLUB	8
<i>Dr. Falvai Ferenc:</i>	A GYERMEKGONDOZÁSI SEGÉLY ÚJ SZABÁLYAI	9
<i>Németh Tamás:</i>	EGY VAK GONDOLKODÓ PORTRÉJA	9
	FELHÍVÁS ÍRÁS—OLVASÁS VERSENYRE	12
	ABLAK	13
<i>Kiss János:</i>	NAP ÉS ÉLET	14
<i>Juhász Imre:</i>	ÉJSZAKA AZ ERDŐN	15
<i>Szonda Klára:</i>	VÉLETLEN	16
<i>Juhász Imre:</i>	RŐZSELÁNGOK	16
	A VAKVEZETŐ KUTYÁVAL KÖZLEKEDŐK SZAKCSOPORTJÁNAK HÍRADÓJA	22
	MAGNÓSONAK, MAGNÓRÓL	23
	ROLL-BALL „BUDAPEST KUPA” 1982.	24
	NYUGAT-MAGYARORSZÁGI KIRÁNDULÁS GYÓGYMASSZÓRÓKKEL	25
	TAGTÁRSAINK FIGYELMÉBE	26
	AZ 1982—83-AS ÚTTÖRŐÉV MEGNYITÁSA	28
	HIRDETÉSEK	29

ISSN 0209-6465

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA
FŐSZERKESZTŐ: DR. VAS TIBOR ELNÖK
FELELŐS KIADÓ: DR. BÓDI ISTVÁN FŐTITKÁR
SZERKESZTŐ: BARNA ZOLTÁN
MŰSZAKI SZERKESZTŐ: ORBÁN JÓZSEF
FOTÓ: LÉVAI ATILA
KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47. TEL.: 210-440

82 4734 Pátria Nyomda — Felelős vezető: Vass Sándor igazgató

HENTSCHEL. 1982. IX. 2.

